

PRANEŠIMAI IŠ VILNIAUS

Antanas Butkus

Šiomet brandos atestatus gavo 17,597 Lietuvos abiturientai. Tarp jų apie 350 aukso ir 1000 sidabro medalininkų. Lietuviški medaliai buvo įteikti pirmą kart.

Kokia ūkininko ateitis, tokia ir Lietuvos – buvo pareikšta birželio 22 d. Vilniuje įvykusioje bendroje Žemdirbių ir žemės ūkio konferencijoje, skirtoje agrarinei reformai paremti. Joje dalyvavo per 400 narių ir AT deputatai, ministrai. Iš esmės pritardami žemės reformos įstatymui, diskusijų dalyviai nuogastavo, kad grįžtančiams į savo žemes ūkininkams bus labai sunku: "nuogas į nuogą žemę" Pareikštas nepasitikėjimas rajonų žemės ūkio skyriais. Ne jie turėtų skirti techniką ūkininkams. Deja, ir ūkininkų s-ga kartais neišlaiko skirstymo egzamino. Dideles viltis ūkininkai sieja su būsimuoju ūkininkų banku, kuriam įkurti trukdo rimtos problemos. Žemdirbiai nepatenkinti žemės ūkio ministerija, kurios struktūroje dar daug trugdančių reformai, ūkininkų neremiančių darbuotojų. Deputatai priekaištavo Vyriausybei dėl blogos kadrų politikos, dėl bendradarbiavimo su Parlamentu stokos.

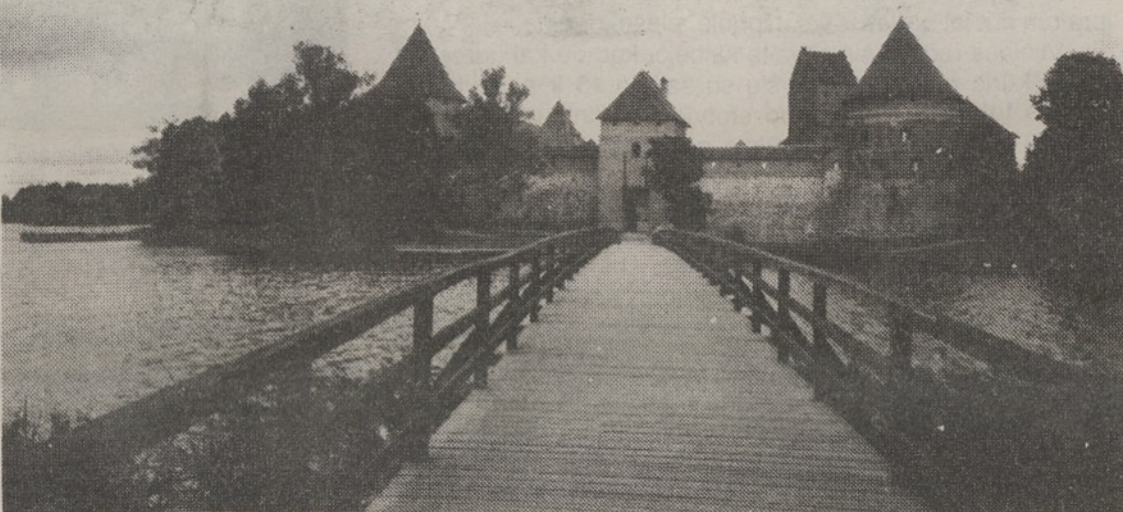
Lietuvos Laisvės Lygos pirmininkas A. Terleckas šiandieninę situaciją įvertino – "sabotažas". Priekaiš-

tauta kairuoliškai spaudai ir televizijai, neturinčiai pozicijos ir nepalaikančiai permainų kaime. Atkreiptas dėmesys, kad reformos metu kaimo inteligentų vaidmuo lemiamas. Negalima visų specialistų vadinti išnaudotojais. Intelligentai turi šviesti inertiškus, bijančius naujovių, kairiųjų pri-gąsdintus kaimo žmones.

Šią savaitę lankiausi Lietuvos Žemės ūkio Akademijoje. Rektorių prof. Rimantas Urbonas pasidžiaugė "Mūsų Sodybos" susidomėjimu Lietuvos žemės ūkio klausimais. Plačiau diskutavome apie anksčiau "Mūsų Sodybos" ir Akademijos pasirašytą ketinimą įsteigti nenugriebto pieno miltelių gamybos įmonę Kauno rajone. Projektui įgyvendinti bus reikalinga paskola. Tuo klausimu Rektorių žadėjo paruošti biudžetą.

Tarėmės ir dėl žemės ūkio padargų parodos, kurios tikslas – pritraukti Europos fabrikantus.

Kartu su doc. A. Dumbliausku aplankiau Akademijoje šiuo metu vykstančią ž. ū. padargų parodą. Apžiūrėjau eksponatus, iš Lenkijos, Latvijos ir Lietuvos. Štai kai kurios kainos (rubliais) – grūdų malimo mašina – 350 kg. val. – 1150, šakniavaisiamas susmulkinti – 600,

Trakai – senoji Lietuvos sostinė – taip netoli nuo dabartinės Lietuvos Respublikos sostinės. Tik 28 kilometrai.

Netoli – bet kiek daug bendro tarp šių miestų. Ypač šiomet, kai Lietuvosje 1991-ji paskelbti LDK Gedimino metais.

Trakai – ilgaamžė mūsų protėvių gyvenvietė. Senųjų kronikininkų teigimu, iš netoliese esančių Senųjų Trakų, sostinę čia perkėlė Kęstutis. Tai šios pilies žvaigždiniai skliautai matė Lietuvos valstybės didybę ir galybę, menėse užjūrio svečius priiminėdavo ir išlydėdavo Vytautas, Švitrigaila, Žygimantas Kęstutaitis...

kultivatorius (3-jų dantų) – 500, (penkių) – 750, paukščių nupešimo mašina – 2750, cemento maišyklė – 1000, bulvakasė – 600, grėblys pradalgėms vartyti – 2300, 3 eilių pakeliamas plūgas – 970, vandens šildymo katilas – 1000-1350, bulvių sodinimo mašina 1500, šakniavaisių sėjimo mašina 433, pašarų smulkinimo mašina 1200, kaupikas kultivatorius 550-1000,

(Nukelta į 2 psl.)

BUSHO ATASKAITA KONGRESUI APIE PARAMĄ BALTIJOS ŠALIMS

1991 metų birželio 25 d. JAV Prezidentas G. Bushas Kongresui pasiuntė ataskaitą apie Vyriausybės priemonės Baltijos valstybių nepriklausomybei remti – praneša LIC ir pateikia visą šios ataskaitos tekstą. Norėtume atkreipti skaitytojų dėmesį jog tai bene pirmasis kartas kai JAV Prezidentas pateikė tokią ataskaitą Kongresui. Nors šiuo dokumentu ir pavėluota, tačiau reikšminga ir tai, kad Kongresas nebuvo įpareigojęs Prezidento ją pateikti. Štai šio dokumento trumpas turinio atpasakojimas.

Šios ataskaitos pradžioje Prezidentas G. Bushas apibendrina JAV Vyriausybės poziciją į Pabaltijo šalių inkorporavimo į TSRS istoriją ir palaiko šių šalių siekimą atkurti nepriklausomas valstybes, smerkiamas Gorbačiovas už politines, ekonomines ir karines akcijas, bauginimus. Toliau aptariamas TSRS ir Lietuvos derybų vilkinimas, sausio ir vėlesnių įvykių įvertinimas ir jų pasmerkimas.

"Iškilus šiam sovietų spaudimui prieš Baltijos valstybes, mūsų vyriausybė ėmėsi aktyvių diplomatinį pastangų, siekdama tiek užkirsti kelią tolesniems prievartos veiksams Baltijos valstybėse, tiek ir padėti pabaltiečiams įgyvendinti sa-

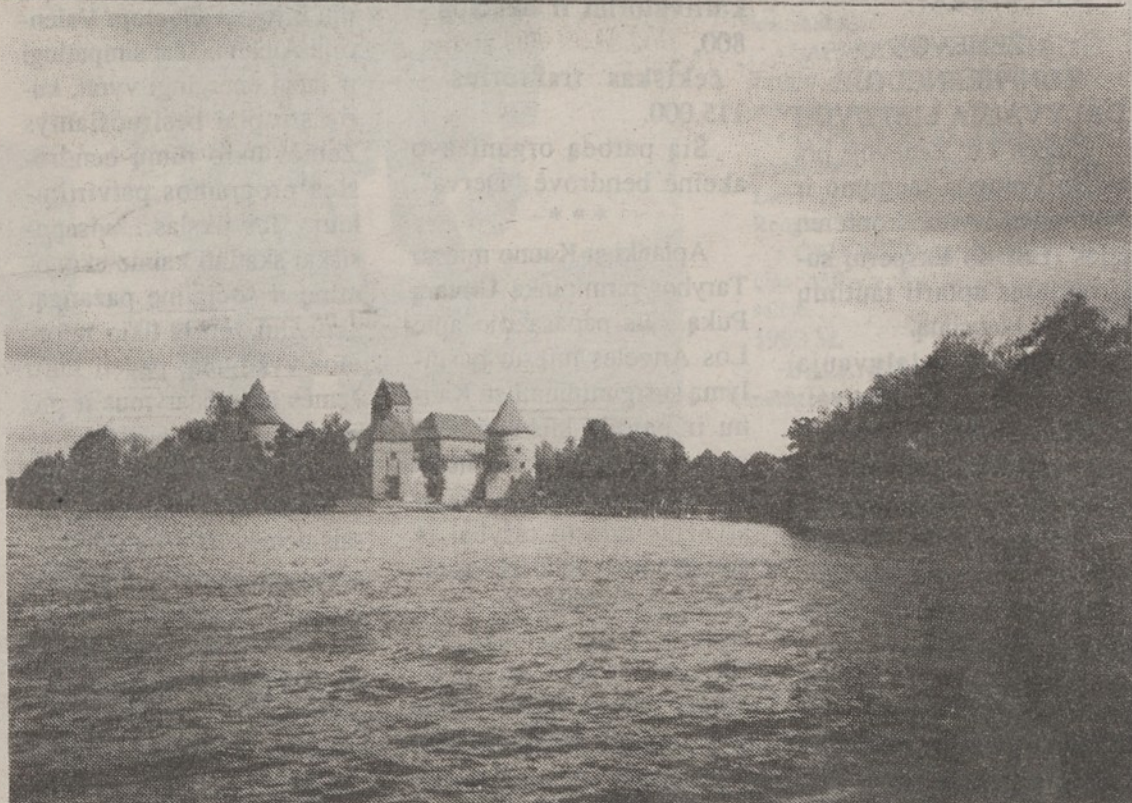
vo teisėtus bet ilgai neigtus siekius.

Šiuo klausimu mes surengėme ilgas konsultacijas su savo NATO sąjungininkais, neutraliom valstybėmis ir Vidurio Europos demokratinėmis šalimis. Mums pavyko surasti stiprią vieningą Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos (ESBK) narių poziciją (...) Jungtinės Valstijos remia pasiūlymą suteikti Baltijos šalims stebėtojų statusą ESBK pasitarimuose ir remti pilnateisę jų narystę, kai šios šalys atgaus nepriklausomą valstybingumą.

Be to, ši pavasarį Jungtinės Valstijos ėmėsi aktyvaus vaidmens Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Komisijoje, svarstant sausio mėnesio kruvinus įvykius Baltijos šalyse. Jungtinės Valstijos vaisingai dirbo, kad būtų priimta JTŽTK rezoliucija, raginanti Sovietų Sąjungą peržiūrėti sausio įvykius ir pateikti komisijai pilną ataskaitą."

Prezidentas Bushas ir jo sekretorius Bakeris, įvairiuose susitikimuose su Baltijos šalių atstovais nuolat keldavo šių šalių nepriklausomybės klausimą ir ragindavo TSRS kuo skubiau sėsti prie derybų stalo.

"Sekretorius Bakeris susitiko su trijų Baltijos šalių (Nukelta į 2 psl.)

Garsi Trakų pilies praeitis...

Ėjo metai, šimtmečiai, viskas kinta, vieni miestai kyla, kiti tampa gruvėsių krūva. Nebuvo lemta ir Trakams tapti amžinuoju miestu – neteko strateginės reikšmės, suiro apleista...

Pilis pradėta rekonstruoti 1955 metais ir tik 1963-iais pilis vėl tapo kokia buvusi, kokią matote nuotraukose.

G. Kijauskienės nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **VILNIAUS TELEFONO IR TELEGRAFO STOTIES UŽPUOLIMAS**, kurį vykdė juodųjų barečių būrys (vienų skelbiama, kad būryje buvo 40, o kitų kad 70 kareivių), dar tebeatskamba iš visų pusių.

Lietuvos vadovybė – parlamento ir vyriausybės vadovai padarė viską, kad beveik visas pasaulis sužinotų, ką Sovietija daro su Lietuva, siekiančia pilnos nepriklausomybės.

Protestai Maskvą pasiekė ne tik iš Lietuvos, bet ir iš daugelio kraštų. Protestavo ir JAV Valstybės departamentas, O JAV pasiuntinys Maskvoje padarė specialų demaršą.

Dabar reikia laukti, ką Maskva toliau darys: ar puolimai pasienių punktų ir kitokių objektų liausis, ar bus kaip jau įpratom nuolat girdėti – vėl užpuolė, plėšė, degino.

Vilniaus radijas šią savaitę kalbėjo, kad du kariuomenės vadai, kurie galėjo turėti ryšių su sausio 13 ir paskutiniaisiais įvykiais telefono ir telegrafo stotyje, iš Vilniaus atšaukti į Maskvą. Tikėkime, kad ta žinia gal ir ką gero pranašauja, nors tokiame tikėjimui davinų labai maža.

• **VILNIAUS ARKIVYSKUPUI** Julijonui Steponavičiui mirus ir jo palaikus palaidojus Katedros vyskupų kriptoje, ne tik Vilniuje, bet visoje Lietuvoje prasidėjo speliojimai, kas bus paskirtas naujuoju Vilniaus arkivyskupu. Kadangi Popiežius Jonas Paulius II savo atstovu iš Olandijos buvo paskyręs laidotuvsė dalyvauti pronuncijų Audrį Bačkį, tai pirmuoju kandidatu ir pradėjo jį linksniuoti. Antruoju, kaip arčiausiai esantį, pradėjo linksniuoti Vilniaus vyskupą Juozą Tunaitį.

Laikraštininkų užkalbintas Audrys Bačkis atsakė, kad Vilniaus arkivyskupo pareigos labai sunkios, bet jei Popiežiaus tokia valia būtų ir nenorėdamas turėtų sutikti. Audrys Bačkis į Olandiją vėl išvyko birželio 27 d.

• **AUKŠČIAUSIOS TARYBOS PIRMININKAS** V. Landsbergis, po dviejų savaitžių kelionių į Prancūziją, Norvegiją, Vokietiją ir Suomiją grįžęs Vilniun tuoj sušaukė Tarybos ir Vyriausybės vadovus aptarti esamą padėtį. Kelionę laiko pasisekusią, gauta gerų pažadų ateičiai. O mums labai svarbu, kad tie pažadai būtų vykdomi ne kada nors vėliau, o dabar.

Tik grįžus jis vėl išvyksta į Prancūziją, kur Strasburge vyks Europos parlamento posėdžiai. Jį ten pakvietė dalyvauti parlamento nariai, remią Lietuvos nepriklausomybės reikalus.

• **BRONIUS KUZMICKAS** – Aukščiausios Tarybos vicepirmininkas ir Zigmas Vaišvila – ministerio pirmininko pavaduotojas liepos 4 d. JAV konsulo Leningrade buvo iškviesti, kad tenai, drauge su kitais, galėtų atšvęsti JAV nepriklausomybės šventę.

• **LIETUVOS VYRIAUSYBĖS DELEGACIJA**, vadovaujama užsienių reikalų viceministerio V. Katkaus, išvyko į Šveicariją, kur Ženevoje svarstomos rekomendacijos mažumų reikalams tvarkyti. Tarptautine plotme jas priėmus ir jas vykdančią, atpultų daug priekaištų, kad mažumos skriaudžiamos.

• **MINISTERIS PIRMININKAS** G. Vagnorius išsiuntė telegramą Gorbačioviui, kurioje rašo, kad atėjęs aukščiausias laikas tvarkyti ekonominius reikalus, nes esame visiškai bankroto tarpvarėje.

• **LENKIJOS RADIJAS** pradėjo į Lietuvą, lietuvių kalba transliuoti pagrindines žinias.

• **ŽEMĖS REFORMOS ĮSTATYMAS**, kuris liečia ir pagrindinį pasisakymą, kad žemės valdymas Lietuvoje gali būti tik privatus ir valstybinis, dar vis kelia ginčų, kad jis gali būti ir kooperatinis. Įstatymą norima priimti dar šį mėnesį.

• **TARPTAUTINĖ ŽURNALISTŲ SAJUNGA** į savo eiles priėmė Lietuvos žurnalistų sąjungą. Už Lietuvos priėmimą balsavo visi sąjungos nariai.

• **KNYGŲ PIRKĖJAI** Lietuvoje skundžiasi, kad jos labai pabrangusios. O viskam brangstant, galą su galu sunkiai suduriant, knygos pirkimas jau lieka paskutinėje eilėje.

• **LIETUVOJE JAU SKELBIAMA**, kad atsirado rimtų bedarbių. Bedarbių grupėse yra 1200 asmenų su aukštuoju mokslu ir 1500 turinčių vidurinio mokslo išsilavinimą. Net pranašaujama, kad tokių bedarbių skaičius didės.

• **BUSIMAS MAISTO KAINŲ PAKĖLIMAS** jau pinnai apsvaistytas. Mėsos kainos, lygint su dabar esančiomis kainomis, pakils: mėsa 60%, pienas 20%, duona 20%. Apskaičiuoja, kad vienam asmeniui per mėnesį, prie dabartinio atlyginimo reikės pridėti daugiau negu 30 rublių.

Maisto kainų pakėlimas dar neskelbiamas.

Jų skelbs su atlyginimų pakėlimu.

• **IŠ LIETUVOS GAVOME TOKIĄ ŽINIĄ:**

"1991 m. liepos 1 d. oficialūs Norvegijos karalystės atstovai pranešė, kad Norvegijos centrinis bankas atmetė Lietuvos Respublikos prašymą spausdinti lietuviškus pinigus. Lietuvos Respublikos vyriausybės spaudos biuras įgaliotas pareikšti, kad Lietuvos vyriausybė su tokiu prašymu į Norvegiją nesikreipė. Sutartis dėl lietuviškų pinigų spausdinimo buvo pasirašyta 1990 metais su kitų valstybių firmomis."

Tokia žinia, greičiausia atsirado tik todėl, kad Norvegijos centrinis bankas, svarstė dar prieš 1990 metus teiravimąsi apie lietuviškų pinigų spausdinimą.

Apeigos prie šv. Kazimiero kapinių steigėjų paminklo Chicagoje. Gegužės 27 d., Vilkaviškio vyskupijos valdytojas Juozas Žemaitis kalba į susirinkusius tautiečius. Iš Chicago jis iškeliavo į Bostoną, o iš Bostono apylinkių atgal į Vilkaviškį.

BUSHO ATASKAITA

nuolatiniais atstovais Maskvoje ir Užsienio Reikalų ministrais Washington, New Yorke ir Paryžiuje. Mūsų generalinis konsulas Leningrade taip pat siunčia diplomatus į Baltijos šalis, kad ten beveik nenutrūkstamai būtų atstovaujama JAV-ėms.

Kalbos pabaigoje Prezidentas kalba apie JAV pagalbą Baltijos tautoms, apie tai kas jau atlikta ir kas dar numatoma padaryti.

(...) "Jungtinės Valstijos visada buvo ir bus solidarios su Baltijos tautom, joms siekiant laisvės ir apsisprendimo. Intensyviai mūsų pastarųjų metų diplomatinės pastangos vaidino svarbų vaidmenį sužadinant pasaulio paramą Baltijos tautoms ir taikių derybų kelių pasiekiant, kad į teisėtus Pabaltijo interesus būtų deramai atsižvelgta. Mes aktyviai kviečiame sovietų vyriausybę ir trijų Baltijos šalių vyriausybes visaiškai tęsti balandžio pradžioje prasidėjusius pasitarimus ginčytiniais klausimais."

ŽENEVOJE KONFERENCIJOJE DALYVAUJA LIETUVIAI

Liepos 1 d. Ženevoje prasidėjo Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos (ESBK) Ekspertų susirinkimas aptarti tautinių mažumų klausimą.

Iš Lietuvos dalyvauja trys vyriausybės atstovai: Užsienio reikalų ministerijos viceministras Valdemaras Katkus, URM tarptautinės teisės patarėjas Oskaras Jusys ir Tautybių departamento generalinė direktorė Halina Kobeckaitė.

Oficialiai JAV delegacijai, kaip ne vyriausybei tarnaujantis narys ("public member"), priklauso JAV Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas dr. Tomas Reimeikis.

Taip pat Ženevos susirinkime, kaip ALTO ir JAV etninių organizacijų atstovas, dalyvauja dr. Jonas Genys.

Ženevos ekspertų susirinkimas tęsis iki liepos 19 d. (LIC)

JAV AMBASADORIUS PASISAKO UŽ BALTIJOS ŠALIŲ NEPRIKLIAUSOMYBĘ

JAV ambasadorius Max Kampelman Ženevoje Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos ekspertų simpoziume tautinių mažumų klausimams aptarti pasisakė už Baltijos šalių nepriklausomybę.

Kampelman Baltijo šalis paminėjo įžanginėje kalboje. Pasak Amerikos Balso, iš aštuonių šalių atstovų, kalbėjusių pirmą dieną, trys (JAV, Malta, ir Islandija) parėmė Baltijos šalių teisę

dalyvauti Ženevos simpoziume.

M. Kampelman taip kalbėjo:

"Mes esame padarę nemažą pažangą, įveikdami pačias rimčiausias ir akivaizdžiausias kliūtis vieningai ir laisvai Europai sukurti. Tačiau keletas jų dar lieka, ir jas pašalinti įmanoma tik nuoširdžiais, taikiais politiniais ėjimais. Mes žinome, kad viena iš tokių nemalonių problemų, susijusi su suprantamais ir istoriškai pateisinamais Baltijos šalių ir jų žmonių nepriklausomybės siekais. Jungtinių Valstijų delegacija pritaria daugumai kitų čia esančiųjų įsitikinimui, kad mūsų pastangos sukurti vieningą ir laisvą Europą reikalauja įgyvendinti tuos siekius taip, kad netolimoje ateityje, valstybių rate aplink šį stalą būtų Estijos ir Latvijos bei Lietuvos atstovai." (LIC)

PRANEŠIMAI IŠ VILNIAUS

Olandiška sėjamoji mašina cukriniams runkeliams ir pupoms – 2500, kultivatoriai ir akėčios – 800,

čekiškas traktorius – 115.000.

Šią parodą organizavo akcinė bendrovė "Derva".

Aplankiau Kauno miesto Tarybos pirmininką Gintarą Puką. Jis papasakojo apie Los Angeles miesto pasiūlymą susigiminiuoti su Kaunu ir parodė labai gražiai padarytą adresą. Tik nusišėbė, kad adresas buvo atvežtas miesto tarybai iš anksto nieko apie tai nepanešus. Adv. Pukui buvo pranešta, kad Clevelandas taip pat nori susigiminiuoti su Kaunu. Ponas Pukas svarsto ar etiška giminiuotis su keliais miestais. Aš jį patikinau, kad nėra čia jokios problemos: čia juk ne santuoka, o brolių – seserų giminystė – kuo daugiau tuo – geriau.

Susitikau su Lietuvos Žemės ūkio rūmų valdybos direktorium Ernestu Aliuoniui ir jo pavaduotoju Valentinu Alekna. Tai simpatingi ir labai energingi vyrai, kurie stropiai besiruošiantys Žemės ūkio rūmų bendrosios programos patvirtinimui. Jos tikslas... visapusiškai skatinti kaimo ekonominę ir socialinę pažangą; aktyvinti žemės ūkio reformos vykdymą; padėti kurti žemės ūkio įstatymus ir programas; teikti pasiūlymus valstybinėms instancijoms ir reikšti savo nuomonę visais žemės ūkio klausimais; atstovauti individualių ir kooperuotų ūkininkų interesus; koordinuoti agrarinių organizacijų veiklą; tobulinti profesinį švietimą, propaguoti žemės ūkio mokslo pasiekimus ir užsienio šalių pažangaus ūkininkavimo patyrimą; visapusiškai remti jaunųjų ūkininkų judėjimą ir kt.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by Amerikan Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.
Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskrido numerio kaina 60 centų •
Straipsniai pasirašyti pavardėmis ar inicialais nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę • Nespausdinami straipsniai grąžinami tik autoriams prašant. • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

"LIETUVA 1991, 01.13"

Tokiu vardu vadinasi visai nauja knyga iš Lietuvos, kurioje sudėti šios tragiškos datos, vadinamos "krūviniojo sekmadienio" vardu, dokumentai, liudijimai, atgarsiai. Tai stambi 314 puslapių, knyga, su dar 80 puslapių papildymų knygelėje.

Šios knygos leidėjai (Lietuvos spaudos departamentas), įžanginiame žodyje rašo:

"Jūsų rankose krauju apšlakstyti istorijos puslapiai. Tai įvykių liudininkų išpūdziai, užrašai, nuotraukos, politikų ir kultūros veikėjų pareiškimai, protesto telegramos, pasaulio pasipiktinimas, demokratinių jėgų parama, milijonų solidarumas. Vien tik į šios dokumentinės knygos rengėjus kreipėsi ir medžiagą pateikė 500 Lietuvos piliečių, tiesioginių įvykių liudininkų. Tai tik nedidelė dalelė tų žmonių, kurie, suplaukę iš visos Lietuvos, dieną naktį budėjo ir savo krūtinėmis užstojo Lietuvos valstybę".

Ši knyga yra tarsi dinamitas dabartiniams Sąjungos vadams, kurie dar neseniai apie šiuos įvykius skelbė ciliinį melą, nors pateiktą kaip tyrimų komisijos "įrodymą", kad tarybiniai desan-

tininkai prie Vilniaus televizijos bokšto nešaudė į neginkluotus lietuvius, o tai darė patys lietuviai – nacionalistai.

Šiems diplomuotiems melagiams čia yra tvirti, pagrįsti liudijimai prie televizijos bokšto tą naktį buvusių lietuvių. Čia kaip pavyzdį galime paimti, kad ir ši trumpa, Elenos Kirmonienės iš Druskininkų liudijimą, kuri sakė:

"...Gerai mačiau, kai privažiovo tankai prie žmonių, be jokios komandos, be žodžių atsuko vamzdžius į langus, ir baisus trenksmas su stiklo dūžiais pasipylė ant žmonių. Mes vis skandavo me "Lietuva!, Lietuva!", po to antras kurtinantis šūvis ir automatų serijos. Mes atitraukėm nuo langų, pasipylė dūmai. Mačiau, kaip kareiviai mušė buožem nekaltus beginklius žmones. Mes traukėmės toliau, suprasdami, kad prieš šitą žvėrį su plikom rankom esame bejėgiai. Matėm, kad greitosios pagalbos mašinos vežė sužeistuosius ir žuvusius."

Pasiklauskime, ką sakė kitas liudininkas, vilnietis Stasys Baliukevičius:

"...Tankas iššovė tris ar keturis kartus (stovėjau nuo tanko per 10 metrų). Kai

Washingtonė daug mūsų visuomeninės energijos yra skiriama visokioms demonstracijoms. Tačiau nei Gorbačiovo atstovai, nei Baltieji Rūmai į mūsų demonstracijas dėmesio nekreipia. Gerai dar, jei mus pastebi korespondentai; tada pakliūname į tą vakarą televizijoje rodomas žinias ar mūsų rūpestį trumpai pamini spaudoje.

Tačiau kartais esame paiki ir demonstruojame pvz., šeštadieniais (taip buvo šiais metais vasario 16 d. šeštadienį) arba kai visai kitą dieną Washingtono apylinkėse vyksta amerikiečiams svarbesni įvykiai. Tada mūsų nei Bushas, nei Gorbačiovas, nei amerikiečių žurnalistai nemato; prie sovietų ambasados mus stebi tik keli Washingtono benamiai ar šiaip paklydę praiviai.

Bet būna Lietuvos reikaluose ir širdį glostančių pršvaisčių. Viena tokia įvyko š.m. birželio 12 Lietuvos Pasiuntinybėje, kur sužinojome apie jau vykdomą labai originaliai, kūrybingai parengtą programą. Apie ją žino JAV Valstybės departamentas, bent vienas federalinės valdžios kabineto narys, žino sovietų valdžia. Apie ją dabar su malonumu rašome lietuvių visuomenei.

Pasiuntinybėje sužinojome, kad birželio 16-19 d.d. Vilniuje bus suruošta miestų administracijos reikalais konferencija, skirta Pabaltijo kraštų pareigūnams. Konferencijoje dalyvaus 300 rinktų valdininkų iš Lietu-

viskas paskendo dūmuose, nubėgau prie pat bokšto ir atsistojau gyvoje grandinėje. Tankai supo ir šaudė virš galvų, sudužę stiklai pa biro ant žmonių, visi stovėjome ir nesitraukėme... Mes stovėjome. O kai puolė su automatais, vieną nustumiau. Jis atsisukęs automato buože užsimojo ir kirtu, ačiū Dievui, spėjau pakelti ranką. Stiprus skausmas perėjo per ranką ir galvą, o kai skausmą pajutau nugaroje, nuslinkau iki savo mašinos ir šiaip taip nuvažiauvau į Santariškių ligoninę. Ten man sutvarkė nugaroje durtinę žaizdą."

Labai jautrūs ir vaizdūs yra pačių žuvusiųjų aprašymai. Štai, pačios pirmosios – Loretos Asanavičiūtės aprašymo pradžia:

– Daktare, ar aš dar gyvensiu?

E. Šulaitis

NE EILINIS ĮVYKIS WASHINGTONE

Antanas Dundzila

vos, Latvijos ir Estijos. Iš Amerikos į Vilnių atvyks 12 įvairių miestų administratorių ir 7 šios administracinės srities žinovai. Konferenciją suorganizuoja lietuviams gerai žinomo Lino Kojelio įkurta ir vadovaujama U.S. – Baltic Foundation. Tai bus pirmasis tokio pobūdžio ir tokios apimties renginys.

Konferencijos tikslas pabaltiečių pareigūnams padėti persiorientuoti į demokratinio pobūdžio, laisvoje rinkoje naudojamus miestų tvarkymo metodus. Programos apimtis išpūdinga ir kvepės Amerikoje praktikuojamų konferencijų darbo struktūra: trumpi, įvadiniai sveikinimai, daug laiko pranešimams bei diskusijoms, pertraukos kavai ir užkandžiams, baigiamasis posėdis.

Vilniuje bus svarstomi vietinės administracijos principai demokratinio gyvenimo aplinkoj; etika valdžios aparate; valdžios aparato ryšiai; tarša; transportacija; planavimo procesai; viešosios politikos dėsni; socialinė pagalba; turizmas; prieš gaisrinę apsauga ir kelios kitos temos.

Į konferenciją vyksta didoko Indianapolio, IN (725,000 gyventojų) miesto ir mažiuko Social Circle, GA (2,591 gyv.) miestelio burmistrai. Tarp šių dviejų kraštutinių, delegacijoje dalyvaus ir "vidutinio didumo" miestų administratorių. Atvyks lietuvių Skirmantė Kondratienė, JAV HUD Departamento viceministrė (Assistant Secretary) ir kaip jau minėta anksčiau, daugiau pareigūnų, akademikų, konsultantų iš JAV. Jų tarpe – keli juodosios rasės atstovai, puiku! Charakteringa, kad į konferenciją nevyks pats L. Kojelis. Girdėjau, kad sovietai jam nedavė vizos... Iš Fondacijos pareigūnų organizaciniais tikslais į Vilnių išskridusi Audronė Pakštienė.

L. Kojelio vadovaujamos Fondacijos triūsų konferencijos organizavime tal-

kininkavo ilgas sąrašas pareigūnų tiek iš Amerikos, tiek iš Pabaltijo kraštų. Konferenciją remia ir paskelbtais laiškais pasveikino iš Estijos Arnold Ruutel, iš Lietuvos – Vytautas Landsbergis, o iš Latvijos – Anatolijs Gorbunovs. Išvalgūs organizatoriai į konferenciją (svečių teisėmis) pakvietė Maskvos, Leningrado, Kijevo, Budapešto, Varšuvos ir kai kurių vakarų valstybių miestų pareigūnus.

Dalį konferencijos išlaidų Fondacijos rūpesčiu padengė National League of Cities, Few Charitable Trusts ir National Endowment for Democracy organizacijos. Taip pat prisidėjo FinAir, Price Waterhouse ir kelios kitos institucijos. Įdomu, kad iš federalinės valdžios gaunamomis lėšomis operuojanti National Endowment for Democracy šiuo metu Washingtonė yra Kongreso narių kritikuojama (kiek žinoma, Pabaltijo valstybės šiose vidinėse JAV valdžios peštynėse nefiguruoja). Nuo 1984 m., ši įstaiga yra išdaliniusi \$152 milijonus, vidutiniškai apie \$20 milijonų per metus.

Reikia tikėtis, kad ši konferencija duos gražius vaisius. Amerikiečių delegacijai sugrįžus, DIRVOS skaitytojus informuosime apie konferencijos eigą.

Ateinančią savaitę skaitytojams pranešime apie birželio 12 d. Pasiuntinybėje įvykusį priėmimą ir apie U.S. – Baltic Foundation kilmę bei veiklą.

Pasisvečiuoti Lietuvos Pasiuntinybėje yra visada maloni privilegija. Jau metus laiko veikianti Fondacija, pajėgusi suorganizuoti šią konferenciją, yra rimtas, daug žadantis mūsų veiksnys.

Taigi šiuokart skaitytojus atsisveikiname patenkinanti ir optimistiškai nusiteikę: Lietuvos reikalų rungtynėse ši konferencija įmušė mūsų laimėjimui reikalingą įvartį.

Dr. J. Vengrio memuarai
MANO KELIAS

270 psl., kaina 12 dol. gaunama:

J. Vengris, P.O. Box 104
Osterville, MA 02655

Dvi Lietuvos moterys su neseniai pasirodžiusia dokumentine knyga apie "krūvinąjį sekmadienį", apie kurį šiame "Dirvos" numeryje yra plačiau rašoma. Viktoro Kapočiaus nuotr

DOOR TO DOOR
PARCEL SERVICE TO

UKRAINE - LITHUANIA - LATVIA - ESTONIA
BYELORUSSIA - MOLDAVIA - CRIMEA
LENINGRAD, MOSCOW

• Money • We send parcels with used and new clothing
• Car sales • minimum 5kg or 12lbs. NO MAXIMUM LIMIT
• Flower delivery • Standard food parcels • regular and express

BY: **INTERPOSTMIR CO.**
1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212
Tel. (716) 894-9880

LIETUVA PO 45 METŲ

Genovaitė Dumčiūtė – Breichmanienė

- 3 -

SENAS MIELAS MŪSŲ KAUNAS

Senai vaikščiotais takais Vytauto parke nusileidžiam į apačią. Prie pasų skyriaus didžiulė žmonių minia – nutariame bandyti laimę po pietų. Apėję buvusią Iglulos bažnyčią, atsirandame Laisvės alėjoje. Per 45 metus gerokai paaugusios liepos ir jų šakos susisiečia vidurinėje alėjoje, kuria vaikštinėdavom. Dabar visa Laisvės Alėja skirta tik pėstiesiems. Tik alėją kertančiomis gatvėmis laiku nuo laiko pravažiuoja lengvas automobilis. Galvoju, kad gal pietų laikas, todėl ir žmonės išėję pasivaikščioti iš įstaigų. Bet kiek kartų ir bet kokiu laiku buvau Laisvės Alėjoje visada ji buvo pilna gana gražių, pasipuošusių vasariniais rūbais žmonių. Tik mums gal neįprasta, kad moterys basinirčios. Kavinės tiek viduje, tiek ant šaligatvių pilnos žmonių. Gale Laisvės Alėjos randame vienoje kavinėje vietos atsistėti, bet kava tokia neskanė, todėl daugiau ir nebandome savo laimės.

Pasukame į dešinę ir jau esame Karo muziejaus sodelyje, kur pradedami atstatyti komunistinio režimo sunaikinti nepriklausomos Lietuvos paminklai. Aukšta, grakšti Laisvės statula su originalia dailininko Juozo Zikaro skulptūra, vaizduojančia merginą, laikančią laisvės simbolį – vėliavą. Ne tik ši skulptūra, bet ir daugelis kitų Lietuvos laisvės paminklų išsaugoti, išslapstyti per dvi okupacijas, ir dabar, vos pirmiesiems laisvės spinduliams sušvitus, vėl išvydo šviesą ir at-

rodo sau prideramą vietą. Laisvės statula buvo atstatyta ir iškilmingai kardinolo V. Sladkevičiaus pašventinta 1989 m. Vasario 16 dienos iškilmių proga. Čia pat sodelyje atstatyti dr. J. Basanavičiaus, dr. V. Kudirkos ir kitų Lietuvai svarbių, garbingų žmonių paminklai. Žemė dar šviežiai sujudinta, nespėjusi užaugti žolė, bet visur pilna šviežių gėlių puokščių. Nežinomojo kareivio kapo vietoje dar tik didžiulis akmuo taip pat čia atneštas Vasario šešioliktosios proga. Numatyta ir ši paminklų tuojau pat atstatyti.

Vaikstom lyg po šventovę ir ašaros byra iš akių. Koks žmonių ryžtas kuo greičiau atsikratyti visa kuo, kas primena komunizmą ir sovietų okupaciją, ir kuo greičiau atstatyti lietuvių tautos laisvės simbolius, nes jų įsitikinimas šventas ir tikras – laisvė jau čia pat. Nesinori sugriauti tą gražų mirazą, kuriuo tebegyvena jie visi, bet kai atsargiai primenu jiems, kad Sovietų Sąjunga yra didelė galybė ir vargu ar norės atsisakyti nors ir mažo mūsų krašto, nes jų tikslas buvo ir tebėra kuo daugiau užgrobti, kuo daugiau pavergti. "Tai supuvęs dramblys ant popierinių kojų. Reikia tik gerai pastumti ir nugrius". – tvirtina jie.

Nutariu, kad ne mūsų reikalas, atvykus iš laisvo, turtingo ir sotaus krašto, mažinti jų laisvės viltis. Apie ką bekalbėtume visados grįždavome prie įvykių Lietuvoje, prie vilčių, kad laisvė jau ne už kalnų. Jeigu kas kalėjimo langą atida-

Kaune, Karo Muziejaus sodelyje, prie atstatytų paminklų ir kryžių.

G. Kijauskienės nuotr.

rytų, ten esantys kaliniai džiaugtųsi nors truputėlį šviežio oro įkvėpę. O šio momento jie laukė taip ilgai. Užaugo ir kita karta ir jie galvoja, kad drąsos ir ryžto jiems nestinga. Tarp tautiniuose įvykiuose jie orientuojasi labai silpnai, nes tik pastaruoju laiku per radijo ar televiziją būna trumpos pasaulinių įvykių laidos.

ROMO KALANTOS SUSIDEGINIMO VIETA

Grįžę į Laisvės alėją, pasiekiamo Kauno muzikinį teatrą (buv. Kauno Operos ir Dramos teatras). Viskas atrodo taip pat lyg tik vakar čia būtume vaikštinėję. Dabar vaikstome sodelyje, kuris gražiai sutvarkytas, pilna suoliukų pailsėti. Dešinėje pusėje, truputį toliau nuo pagrindinio tako, taip pat nesenai įrengta marmurinė lenta, žyminti R. Kalantos susideginimo vietą. Čia taip pat šviežių gėlių puokštės.

KAUNO SENAMIESTIS

Gyvendama Kaune labai mėgdavau eiti į senamiestį. Ten buvo labai nešvaru, pilna įvairių mažų krautuvėlių, urmo sandėlių, prekes siūlančių prekybininkų. Dabar viso to nebėra. Daugelis tų prekybininkų karo metu buvo sunaikinti, o ir privačios prekybos jau

senai nebėra. Namų fasadai restauruoti iš naujo perdažyti, gatvės švarios. Praeiname buvusius Prezidentūros rūmus, apžiūrime juos iš arti. Netoliese Rotušė – "baltoji gulbė" stovi išdidi erdvoje aikštėje. Čia civilinės metrikacijos – Santuokų rūmai. Matome kaip autobusas atvažiuoja visa vestuvinė svita. Įėję į rūmus jaunavedžiai susituokia, nusifotografuoja prie rūmų ir, vėl susisėdę į autobusą, išvažiuoja kur nors kitur tęsti vestuvinę puotą. Priešais Santuokų rūmus yra parduvė "Sadutė", kurioje leidžiama jaunavedžiams apsipirkti. Šalia restoranas "Gildija". Taip šauniai skamba lietuviški pavadinimai, išpuošti lietuviškais ornamentais, o ir viduje vyrauja vis koks nors lietuviškas motyvas.

Čia pat ir Maironio namai – literatūros muziejus. Kiek toliau – Kauno Katedra ir Vytauto bažnyčia. Bet šias vietas aplankyti žadame dar vėliau. Grįžtame atgal pilna žmonių Laisvės Alėja. Ši karta jau pavyksta užsiregistruoti pasų skyriuje, tad galvodami, kad pirmosios mūsų dienos Kaune dar bei atlikti, grįžtame į namus, vėl kopdami į kalną stačiais Vytauto parko takais. Nuostabiai gražus šiltas ir malonus vasaros vakaras. Saulutė slenka vakarop.

Į ŠIAULIUS

Į Lietuvą atvykome pačiu gražiausiu laiku. Dienos-saulėtos, šiltos ir gražios, vakarai – ilgi ir maloniai vėsūs. Nors vakar pasų skyriuje perspėjo, kad keliauti galime tik tarp Kauno ir Vilniaus, šiandien iš ryto išsirengiame vykti į Šiaulius. Pravažiam Kauno priemiesčius, apstatytus vieno do stiliaus penkiaaukščiais namais, kuriuose yra po keliolika butų, atsiduriame gražiuose Lietuvos laukuose, dabar pasipuošusiuose švie-

žio žalumo augmenija. Susidomiu, kodėl visi tie namai tokie vienodi ir visi penkių aukštų. Pasirodo, kad penkiaaukščiuose namuose nėra privalomas keltuvas, nes ir seni ir jauni viršutinius aukštus turi pasiekti savo jėgomis, o jeigu namas aukštesnis – keltuvas turi būti. Kad ir moderniuose namuose keltuvai irgi didelė problema, statyba tokia pras ta, kad vos keletui metų pra

ėjus, viskas pradeda trupėti, irti.

Važiuojame geru nauju greitkelio ir netrukus pasukame Kėdainių link. Mūsų šoferis labai kalbus žmogelis. Jis aiškina, kad ši autostrada yra pati geriausia vi-soje Sovietų sąjungoje. "Nors mūsų vadovaujantys vyrai ir buvo komunistai, bet pirmiausia jie buvo lietuviai, stengėsi visaip kombinuoti ir Lietuvai vis ką nors gero padaryti. Taip atsirado geri keliai, poilsio vietos ir kita" – aiškina mūsų šoferis.

LIETUVOS GAMTOVAIZDIS

Stebiu kokia graži Lietuvos gamta. Kraštas išmargintas upeliais ir mažais ežerukais. Prie kelio tai vienur tai kitur nedideli miškeliai – beržynėliai ar pušynėliai, kurie atrodo praretinti ir švarūs, kaip iššluoti. Pakelėse, nors ir labai retai, vis tik matosi viena kita sodyba. Tai buvusio vienkiemio paliktas gyvenamasis namas, tvartas, pašiūrė, aplink sodybą nedidelis sodelis, viduryje kiemo šulinys. Tai ir viskas.

Per tris savaites pervažiom Žemaitiją, Suvalkiją ir dalį Aukštaitijos, bet niekur neteko matyti pasiturinčio ūkininko sodybos, su visais trobesiais, dideliu sodu, besiganančia gyvulių kaimene. "Kai visur naikino vienkiemius ir žmones varė į kolūkius, vienur kitur žmonės išsiprašė palikti

(Nukelta į 6 pusl.)

Kaune, prie buvusio Valstybinio teatro, Romo Kalantos susideginimo vietoj, kur jo garbei įmūryta speciali lenta ir nuolat padedama gėlių.

G. Kijauskienės nuotr

KŪRYBA IR MOKSLAS

TALENTŲ ŽYDĖJIMO METAS

Vytautas Matulionis

1991. VI. 16., žydrią sek madienio popietę, dailioje ir maloniai vėsioje Judson Manor salėje, Clevelande, įvyko Birutės Smetonienės ir Antano Smetonos piano klasės rečitalis. Susirinkusių klausytojų šimtinę sudarė daugiausia mokinių tėvai ir artimieji, nuoširdžiu pasigėrėjimu priėmė jaunųjų menininkų muzikinę duoklę. Gaila, kad šių lietuvių piano mokytojų pastangos Clevelando lietuviuose nerado didesnio atgarsio. Jų (įskaitant ir skambinusius) tebuvo apie dešimt...

Laiku pradėtas rečitalis truko dvi valandas. Kūrinyse sekė kūrinių sklaidžiai, be pertraukų, be jokių erzinančių delsimų. Rečitalyje buvo skambinami trylikos pasaulinio garso kompozitorių kūriniai aprėpiantys visus muzikinius laikotarpius nuo Bacho iki Griego. Dvidešimt dviejų rečitalio dalyvių amžius buvo tarp šešerių ir dvidešimt keturių metų.

Jaunių grupėje (6-12 m.) skambino septyniolika studijos mokinių, jų tarpe ir Birutės Smetonienės septynmetė anūkė Mary Smetona. Rečitalyje, savo talentu ir kartais visai ne vaikišku muzikiniu susikaupimu, išsiskyrė japonai. Jų buvo devyni – dvi šeimos turėjo net po kelis atstovus. Bendrai, jų skambinime iš karto buvo pastebimas išskirtinis dėmesys muzikinei detalei, retas tokiam jaunam amžiui. Nuo gabiųjų japonų nei kiek neatsiliko ir septynių metų Igor Terentjev, paskambinęs du labai skirtingų nuotaukų kūrinius: Mozarto *Sonatina in D Major, K. 545* (pirmąją, allegro dalį) ir Čaikovskio *In Church*. Jis ne tik vykusiai išlaikė grakščią mozartinę liniją,

bet įdomiai panaudojo jam dar vos tik pasiekiamą pedalį Čaikovskio kūrinyje gražiems bažnytinės nuotaukos sąskambiams išgauti.

Ypatingai įdomi talento turtai ir pianistinė patirtimi buvo vyresniųjų grupę sudedanti iš penkių toli pažengusių pianistų pasiruošusių rikiuotis į profesionalų gretas: Guoda Gedvilaitė (16 m.), iš Druskininkų, Vilniaus M. K. Čiurlionio Meno Akademijos studentė ir Lietuvos Valstybinės Konservatorijos piano klasės direktorės Veronikos Vitaitės (kartu atvykusios iš Lietuvos) mokinė; Sarah Spencer (18 m.) iš Falls Church, Virginija, Maryen Herrett mokinė, dabar besitobulinti Smetonų studijoje; Amy Tarantino (19 m.) ir Vincent Schmithorst (19 m.) – abu Smetonų studijos auklėtiniai; ir vilnietė Aleksandra Žvirblytė (24 m.), Veronikos Vitaitės duktė, Maskvos Čaikovskio Konservatorijos piano klasės direktoriaus Lev Vlasenko mokinė, dabar besisemianti žinių Birutės ir Antano Smetonų priežiūroje.

Guoda Gedvilaitė, vietoj programoje įrašytos Prokofievo sonatos, paskambino Liszto *Vengrų rapsodiją Nr. 6*, Sarah Spencer atliko *Fantasy in F. minor, Op. 49* (Chopin), Amy Tarantino prisistatė su *Ballade No. 2 in F. Major, Op. 38* (Chopin), Vincent Schmithorst išpildė *Sonata No. 2 in B-Flat minor, Op. 35* ("Funeral March") – Chopin, o Aleksandra Žvirblytė rečitalį užbaigė su "Apres une lecture du Dante:" *Fantasia quasi Sonata* (Liszt).

Visi šios grupės menininkai buvo išpūdingi savo muzikine branda ir sėkmin-

Kardinolas Bernard Law ir vyskupas Juozas Žemaitis birželio 16 d. Šv. Kryžiaus katedroje Bostone maldos už Lietuvą metu. Katedra papuošta lietuviškais motyvais ir simboliais. Juozo Rentelio nuotr.

gi jų skambinamuose kūriniuose glūdinių problemų sprendimuose. Žinoma, lietuviams viešnios iš Lietuvos – Gedvilaitė, Žvirblytė ir Vitaitė – buvo ypač mielos. Šis sekmadienis buvo jų pirmoji diena Amerikoje. Nuo stabu, kad po trijų nemigo parų Guoda ir Aleksandra dar turėjo jėgų ir ryžto atlikti tokius virtuozinius kūrinius! Tai vis jaunystė... Nors abi lietuviškai kuklios, kaip pianistės jos pasirodė esą rimtos, atsakomingos ir temperamentingai veržlios muzikės.

Šešiolikmetė Guoda Gedvilaitė *Liszto rapsodiją Nr. 6* atliko ir virtuosiškai ugingai ir, kur reikėjo, su dideliu susivaldymu. Visos Liszto rapsodijos yra pilnos greit besikaitaliojančių nuotaukų – nuo liūliuojančiai ramių iki nesuvaldomai audringų – chaotiškai įvairuojantiems ritmams greitėjant iki svaigulio. Šias kūrinių ypatybes Gedvilaitė vykusiai išryškino. Tai bręstantis, gražios ateities talentas, rūpestingai ugdomas patyrusios mokytojos Veronikos Vitaitės priežiūroje.

Aleksandra Žvirblytė savo pasirinktame Liszto "Apres une lecture du Dante:" *Fantasia quasi Sonata* atsiskleidė kaip nepaprastai

drausminga, didelės jėgos pianistė, labai jautri stadijoms dinamikos posūkiams, gerai suprantanti šio kūrinių daugiaveidį teatrališkumą. Tai jau visai techniškai subrendusi pianistė, kurios meninei pilnatvei yra būtina profesinė viešuma, sceninė patirtis, rečitaliai bei varžybos.

Šios viešnagės Amerikoje metu, abi pianistės dalyvaus dviejose piano varžybose: Oberlin ir Cincinnati. Lietuviai turėtų tuo susidomėti. Dar įdomiau, kad vienas šio rečitalio pianistų – Vincent Schmithorst – dalyvaus artėjančiose pirmose M.K. Čiurlionio varžybose Lietuvoje. Nors šiuo metu dar nėra aišku, tose pačiose varžybose gali dalyvauti ir rečitalyje skambinusi Amy Tarantino. Šia proga norisi priminti, kad į šių metų Clevelando tarptautines Robert

Casadesus piano varžybas, kruopščios atrankos keliu, yra priimtas ir lietuvis Petras Geniušas. Tai vis įrodymas, kad lietuvių tarpe yra talentų, vertų tarptautinio dėmesio ir pripažinimo.

Abipusis pasikeitimas talentais tarp lietuviškosios išeivijos ir Lietuvos yra būtinas mūsų kultūros klestėjimui ir jos skleidimui tarptautinėje plotmėje. Todėl tenka tik pasidžiaugti, kad rugsėjo mėnesį Antanas Smetona vėl vyks į Lietuvą kelioms mėnesiams profesoriauti Lietuvos Valstybinėje Konservatorijoje Vilniuje. Birutė ir Antanas Smetonai duosniai dalinasi ilgamete muzikine patirtimi su visa lietuviškąja išeivija, su amerikiečių visuomene ir su gimstančia Lietuva. Jų tvirta, bet švelni ir žinoviškai vedanti ranka buvo jaučiama ir šiame rečitalyje.

DABAR SKOLŲ APMOKĖJIMO LAIKAS

Su Lietuvos televizijos žurnaliste Ina Drąsutienė, kalbasi Antanas Butkus

A.B.: Pirmą kartą Jus sutikau Žurnalistų namuose, akredituojant į Dainų šventę. Per šį laiką su pertaukomis Lietuvoje išbuva virš pusės metų ir nuolat stebėjau Jūsų TV žurnalistinę veiklą. Sakykite iš kur Jums tiek energijos ir entuziazmo?

I.D.: Sako, kad vilką ir reporterį kojos peni. Apie šią profesiją svajoja dar mokykloje. Džiaugiuosi, kad dirbu darbą, kurį išmanau, kurį myliu ir kurio nenorėčiau keisti į joki kitą. Aišku, kad metas imtis ko nors solidnesnio, turiu ir vieną kitą neblogą pasiūlymą, bet taip sunku atsivieškinti su televizija, kuriai atidaviau savo beveik 25 metus (Labai mėgstu ir dažnai lankausi teatre).

A.B. Seniau į spektaklius buvo labai sunku pat-

ekti. Gi dabar net tuščių vietų nemažai. Kodėl?

I.D. Užtat ateikite į koncertus. Į rimčiausius: simfoninius, kamerinius – ir rasite pilnas sales žmonių. Tai mūsų meto fenomenas, kurį aš aiškinu taip: žmonės pasidarė nebeimlūs tekstams. Anksčiau teatras mums buvo užuobėga, realtyvios vidinės laisvės šventovė. Gau dydavome potekstes, paraleles, intonacijas, asociacijas. Neveltui mūsų pastarųjų dešimtmečių kalbėjimas vadinamas Ezopo kalba, alegorijų kalba. Kalbėjome vienaip – galvojome kitaip. Laisvas jauteisi tik mintyse. Per pastaruosius metus, kai pasipylė atviros, tiesios kalbos, kai be galo daug visi šnekėjome, liejomės – ir mingų aikštėse, ir teatre.

(Nukelta į 6 psl.)

Kūr. Vincas Valkavičius diriguoja jungtiniam chorui birželio 16 d. Šv. Kryžiaus katedroje Bostone maldos už Lietuvą metu. Juozo Rentelio nuotr.

DABAR SKOLŲ APMOKĖJIMO LAIKAS

Ezopo kalba nustojo savo paslaptingos reikšmės, beišsisakinėjant, beišsirėkiant atbukome žodžiams, tekstams. Tik pagalvokite – į tokį neordinarinį spektaklį, kaip Nekrošiaus pastatytoji Gogolio "Nosis", galima laisvai nusipirkti bilietą. To dar nėra buvę. Už tat muzika šiandien yra tai, ko reikia žmogui. Ji kaip vanduo, kaip ugnis – nuplauna ir apvalo be žodžių, nuo kurių pavargome. Mane, muziko dukterį, džiugina, kad daug, tiek jaunuomenės koncertų salėse.

A.B.: Kodėl taip sunku nusipirkti naujai išleidžiamą grožinę literatūrą?

I.D.: Naujai išleidžiamą ar naują? Naujos kaip ir nesimato. Mūsų rašytojai šian dien atsisukę į praeitį, tolimesnę ar artimesnę. Naujieji jų kūriniai dažniausiai istorinė tematika. Apie šian dieną nedaugels drįsta rašyti. Gal brandina, gal stačiai žmogui nesirąšo. Po R. Grausko "Gyvenimo po klevu", kurį išgarbinome nuciavome, nufilmavome – nieko ypatingo nesulaukėme. Tiesa, beveik nepastebėta praėjo Vanda Juknaitė.

Gal todėl, kad rašė kukli, rami pavargusi moteris? Ne mokėjo pasireklamuoti, nešaukė – žiūrėkite, ką parašiau!"

Šiaip, dabar skolų apmokėjimo laikas. Atiduodame skola: tremtinių ir kitų kenčusių kūryba, prisiminimai išvysta dienos šviesą. Turime išmokėti skolą ir išeivijos rašytojams. Visa tai daro valstybinės leidyklos, o galimybės, kaip žinote, dabar sumažėjusios. Žodžiu nelengvas laikas literatūrai. Atsirado įvairių pelno ieškančių leidyklėlių, jos leidžia ir brangiai lupa nuo pirklų už menkavertes knyge-

les. Dažnai jų net padoriai nesuredagavę.

A.B.: Kokia perspektyva ir kaip vertinate išeivijos literatūrą?

I.D.: Laimė, kad sulaukiau sugrįžtančiųjų kaip iš kokios nebūties mūsų lietuvių rašytojų, vėtrų išblokštųjų iš tėvynės. Visa tą laiką jie kūrė, leido knygas, o mums, Lietuvoje, jų kaip ir nebuvo. Geležinė uždanga dengė viską: Brazdžionį, Aistį... Šie vardai šmėkštelėdavo kitų autorių prisitaikėlišiose rašliavose. O apie moderniąją išeivijos poetų ir rašytojų kartą jei ką sužinodavome – tik nuogirdom, tik paslapčiom. Kaip vertinu? – Poezijo, manau, nuostabi. Kalbu apie tai, ką skaičiau: Bradūno, Nagio, Radausko, Liūnės Sutemos. Kritika solidi, skaičiau Moc kuną, Šilbajorį. Proza – va čia nežinau, tvirtai pasakyti negaliu. Lyg audra pralėkė

"MŪSŲ VIENYBĖ, TAUTOS STIPRYBĖ"

Tai septintojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso šūkis. Ši ir kitos mintys bus nagrinėjamos Kongrese ateinančią žiemą.

Septintasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks 1991 m. gruodžio 18 - 1992 m. sausio 8 dienomis gražioje Pietų Amerikoje. Ten dalyvaus daugiau nei 400 jaunimo delegatų iš Lietuvos, Pietų Amerikos, JAV, Kanados ir kitų pasaulio kraštų. Prie jų prisijungs tiek pat ir vyresnio amžiaus turistų – tėvų, giminių, draugų. Suvažiuos arti 1000 lietuvių, susitiks savo gimines, draugus, tautiečius. Bus nepaprastai gera proga pamatyti tris įdomius, šiltus ir gražius Pietų Amerikos kra-

tus: Argentiną, Urugvajų ir Braziliją. Kviečiame visus ten dalyvauti.

Nors bus įdomių ekskursijų ir kelionių – bet svarbiausia Kongresas. Pasaulinių Jaunimo Kongresų tikslas visuomet buvo sužadinti ir palaikyti užsienio lietuvių jaunimo tautinį susipratimą ir ieškoti būdų, kaip jaunimas galėtų padėti Lietuvai.

Vienas iš pastarojo Kongreso nutarimų kaip tik buvo pavadintas "Ryšių su Lietuva palaikymas". Šiandien Lietuvos padėtis smarkiai pasikeitė ir reikalauja naujų būdų, naujų priemonių tai pagalbai ir verčia mus prisitaikyti savo veikla prie šios naujos padėties. Todėl

šiais metais kviečiami dalyvauti Kongrese jaunimo atstovai iš Lietuvos, kurie kartu su išeivijos jaunimu galės dalintis mintimis, nagrinėjant Lietuvos padėtį.

Kitas klausimas kuris ateinančiame Kongrese bus diskutuojamas, kaip smarkiau sužadinti mažesnių lietuvių kolonijų (Pietų Amerikos ir kai kurių Europos kraštų), jaunimo susipratimą, ir įtraukti juos į bendrą lietuvių veiklą. Kad tai būtų prasminga, reikia atkreipti dėmesį į vieningą darbą, ne tik užsienio lietuvių tarpe, bet taip pat derinti mūsų veiklą prie Lietuvos žmonių pastangų ir kad jos būtų nauingesnės. Tikimės, kad Lietuvos jaunimo atstovai galės mums nemažai padėti.

Visos šios mintys atsispindi Kongreso šūkyje "MŪSŲ VIENYBĖ TAUTOS STIPRYBĖ". Šia mintim vadovausis visi Kongreso atstovai, dalyviai ir turistai. Negalintieji atvykti į Pietų Ameriką, jame dalyvauti gali, atsimindami šiuos žodžius, stengdamiesi juos įgyvendinti.

Norintys gauti daugiau informacijos kreipkitės į JAV LJS Valdybą – Sigutę Šnipaitę: 52 Blenford Rd. Brighton, MA 02135 617-782-7419. Norintys aukoti Kongresui, čekius rašykite Lithuanian World Community Foundation ir siųsti JAV LJS Valdybai tuo pačiu adresu. Primename, kad už kiekvieną \$10.00 auką

MĖSOS PRODUKTAI

aukščiausios kokybės pristatomi į namus LIETUVOJE: medžioklinės dešrelės, palengvica, dešros ir kt \$95.-

Mažesnis siuntinys \$68.-
TRANSPAK, 2638 W. 69th
Chicago, IL 60629.
1-312-436-7772

Vysk. Juozas Žemaitis su Bostono lietuvių komitetu, kuris suorganizavo birželio 16 d. Šv. Kryžiaus katedroje pamaldas už Lietuvą. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: A. Akulė, St. Cibienė, kun. Alb. Kontautas, vysk. J. Žemaitis, kun. Vyt. Gustaitis (vyskupo palydovas), B. Veitas, vienuolė; antroje eilėje: B. Paliulis, Lingertaitienė, A. Januška, K. Bačanskas, L. Žiaugrienė, Vikt. Kubilius.

Juozo Rentelio nuotr.

bus galima laimėti pinigines dovanas iki \$1,500.00. Visos aukos JAV atleidžiamos nuo mokesčių Tax ID No. 36-309-7269.

Sigutė Šnipaitė,
JAV LJS PIRMININKĖ

LIETUVA PO 45 METŲ

(Atkelta iš 4 psl.)

bent gyvenamus namus ir sodelį. Jeigu kolūkio pirminkas buvo sukalbamesnis žmogus, kartais pavykdavo, kartais pasisekdavo jį papirkti. Žmones palikdavo gyventi savo namuose, bet turėdavo kasdieną eiti į kolūkį dirbti." – aiškino mums šnekusis šoferis. Pasilikę savo gyvenvietėse, gali turėti karvę, pora kiaulių, vištų ir pasisodinti bulvių bei daržovių.

Kur žvelgiu, vis lygumos išmargintos skirtingo žalumo žemės lopais. Toliau nuo kelio matosi retokos karvių kaimenės, arklių teko matyti tik vieną kitą. Net ir žmonių, dirbančių laukuose, nesimato. Kažko liūdna ir graudu. Pasigendu lietuviškų sodybų su vešliais vaisių sodais, galvijų kaimenėmis, girgždančia svirtim. Laukuose tyluma gaubia visą gamtą, pasigendu net ir paukštelį, kurį atrodo irgi mažiau.

Tolumoje pamatau didelį vešlų ažuolą, stovintį viduryje žaliuojančių javų ploto. Stebiuosi – kaip jis čia atsirado. "Kai vienkiemius naikino," – pradeda vėl pasakoti šoferis – "net ir aršiausi komunistai, atradę prie sodybos ar laukuose gražų medį, nedrįsdavo jo sunaikinti. Taip ir pasiliko stypšoti laukuose." Gražiausius sodus suvertė į iškastas duobes, užvertė žemėmis, išlygino, kad nei ženklo neliktų.

(Bus daugiau)

Vysk. Juozas Žemaitis susitikime su Bostono lietuviais birželio 15 d. So. Bostono Lietuvių Piliėčių d-jos salėje. Iš kairės: Dalia Stundžaitė, Brutenis Veitas, Jūratė Norkūnaitė – Aukštikalnienė, vysk. Juozas Žemaitis.

Juozo Rentelio nuotr.

ATVIRAS INFORMACINIS ŽODIS IŠ LIETUVOS

P. Palys

"Gimtasis kraštas" per du gegužės mėnesio numerius (Nr. 20 ir 21) išspausdino Vytauto Katiliaus straipsnį "Amerika, 1991-ųjų balandis" (V. Katilius, *Gimtojo krašto redaktorius, ilgesnį laiką viešėjęs ir Clevelande.* – red.) Straipsnis aktualus čia ir iš Lietuvos pas mus atsilankantiems. Su įdomesnėmis ir ryškesnėmis straipsnio vietomis pravartu susipažinti ir DIRVOS skaitytojams.

Autorius straipsnį pradeda skyriumi pavadintu "Kauno mafija Chicagoje". Jame rašo apie dviejų, čia gastraliavusio ansamblio "Ekranas", šokėjų "nušokimą" iš tos grupės: "Užtat "G.T. international" firmos organizavusios "Ekranas" koncertus, savininkas Algis Grigas atrodė smarkiai su nerimęs... juk A. Grigo baimė, jog dviejų lietuvių prašymas Chicagos skruzdėlyne atvėsins Valstybės departamento norą duoti vizas artistams iš Lietuvos – ne be pagrindo".

Straipsnyje sakoma, kad daugiausia čia yra į Ameriką atvykusių lietuvių, kurie "užsibuvo, atvažiavę pas gimines, bet bene daugiausia – išsiprašiusių ar nusipirkusių iškvietimą ir stačia galva nėrusių į nežinią... Nors, atrodytų, laikas priprasti: antai Clevelando lietuvių namuose sutikome nesenai čia gastraliavusio ansamblio du muzikantus. Te nykščiai vėl pasakojo apie du po Ameriką klajojančius "Žalgirio" futbolininkus..."

Aiškina apie sunkėjantį patekimą į Ameriką, kuri yra nustačiusi kvotas net ir žydams: "Pro imigracijos tarnybos rėtį, kuriame palikti plyšeliai nebent aukštos kvalifikacijos specialistams, reikalingiems Amerikai, šiandien sugeba prasišmelkti tik tie "lašeliai", kurie ramybės būsenos nepripažindavo ir čia Lietuvoje...man vis dingojos, kad dauguma naujųjų atvykėlių veidų esu matęs. Gal, sakau, tik dingo jos, juolab jog kai kurios profesijos, o

ypač biznierių, ženklina veidus. Žaidimas jau jų kraujuje..."

"–Nors kam tatai, išskyrus juos pačius, turėtų rūpėti?" – klausia autorius ir tuo jau atsako: "– Bet parūpsta – ir kuo toliau, tuo labiau. Visų pirma Amerikos lietuviams. Jau vien todėl, kad atvykėliai Amerikoje neišvengiamai pasijunta basi, nuogi. Nors būtų ir tris kart biznieriai."

Toliau pasakojama apie sunkumus dirbant nelegaliai, negaunant net valdžios nustatyto atlyginimo minimumo, kainas už butą, maistą ir panašiai. "Tad jiems kone iškart paaiškėja, jog vienintelis vilties spindulėlis bent jau iš pradžių – te nykščiai lietuviai. Bet tąjį vilties spindulėlį supranta labai nevienodai. Vieniems tai – nemokama arba bent pusvelčiui pastogė lietuviui name, pagalba surandant darbą, šioks toks kreditas pirmajam pradžiai, kitiems gi..."

Toliau – apie dalykus kurie mus mažiausiai džiugina: "... kai du atvykėliai lietuviai išgudrino išmelžti 2000 dolerių iš Chicagos lietuvių kasos ir dingti be pėdsakų..." Čia pat sakoma, kad tos istorijos darosi kasdieniškos. Rašo, kaip šantažuodami du senokus išvyliojo iš jų penkis tūkstančius dolerių, o tokių dalykų anksčiau nesą buvę. "... Dar daugiau: vieno kito atvykėlio vardas jau kelia ir grėsmingesnes asociacijas. Pavyzdžiui, su prekyba narkotikais. Ir visai menka te nykščiams paguoda, kad vis dėlto tai savo, lietuviška mafija..."

Visa tai, Amerikos lietuviams, kelia nepasitikėjimą atvykstančiais iš Lietuvos. Jiems, esą nesuprantama ko dėl dabar, Lietuvai sunkią valandą, jie iš jos bėga. Jie (Amerikos lietuviai) esą geri psichologai ir nujaučia, kad jeigu jiems pasiseks Amerikoje, tai jie apie Lietuvą net nesusapnuosią.

Straipsnio skyriuje "Kas šeštadienį-po klumpakojį" sako: "Nebėr jau tikriausiai Lietuvoje bent kiek žymesnio ansamblio, muzikanto ar solisto, neskridusio per Atlantą... Daina ir šokis išeivijoje visuomet buvo išskirtinis, bene labiausiai lietuvių palaikęs dalykas... Tad suprantama, jog pirmieji ansambliai iš laisvėjančios Lietuvos čia rado gerai išpurtą ir dėkingą dirvą. Tačiau, vis didėjant jų srautui, pirmų šeimininkų entuziazmas po truputį blėso. O kartu vis labiau išlenda tai, į ką dar nesenai nekreipdavo dėmesio: kaštai... bene kas antras čionykštis lietuvis moka 10-15

dolerių už bilietą ne todėl, kad labai trokštų dešimtą šeštadienį iš eilės pažiūrėti klumpakojį, o todėl, kad paremtų ansamblį iš Lietuvos".

Kitame straipsnio skyriuje "Sąsajos" rašoma apie ištremtuosius į šiaurę ir pasitraukusius į vakarus, kurie visi kartojo, kad jei tik būtų buvę galima – pėsti būtų kelias atgal į Lietuvą. Keliems dešimtmečiams pralinkus, net ir iš Sibiro nebe visi grįšią į ten. "... Savu kraštu gali tapti ne tik klesinti Amerika, bet ir nuste kentas, šalčiu alsuojantis Sibiras."

Atvykusių pavydą pamačius kaip čia yra įsikūrę pokario išeiviai aptariama taip: "...atvykusių iš Lietuvos dar karštesniu vėju sviлина nuoskauda ir, ką čia slėpti, pavydas, pamačius kaip čia gyvena, atrodytų, tokie, kaip ir jie, lietuviai. Širdies gilumoje jis šventai įsitikinęs, jog visa tai, ką anie dabar turi, jiems davė ne tiek jų rankos ir protas, o pati Amerika".

Su žurnalistės Aurelijos Balašaitienės talka Vytautas Katilius toliau rašo apie jaučiai įsikūrusius išeivijos lietuvių, jų namų aplinkoje ir viduje turimą "prabangą", uždarbių ir kainas (nurodyta per aukštą pradinę televizijos kainą – 500 dolerių, kai tuo tarpu nespaltuotą TV gali įsigyti už mažiau nei 100 dolerių-Aut.). Informuoja ir apie "nemato-

mas" išlaidas, kaip įvairios apdraudos, kurioms padengti atitenka didelė pajamų dalis.

Skyriuje "Šiapus ir anapus" užsimindamas apie ryšius, autorius rašo: "Mes, Lietuvoje gyvenantys, dažnai iškreipiame tą ryšį, paversdami jį vargšų giminių ir turtingo dėdės santykiais. Jau pernai net Amerikos didžiojoje spaudoje pasirodė straipsnių apie tenyščius lietuvių baubą – iškvietimų ir gausių dovanų prašančius giminių iš Lietuvos. Dabar šiam sėlsmui kiek apimstant, įsisiūbuoja kita banga-įvairių Lietuvos judėjimų, organizacijų bei draugijų vojažai po išeivių bendruomenes, ieškant paramos. Ir kiekvienas jų – būtinai Lietuvos vardu..."

Lietuvai išeiviai nori padėti. Ir padeda. Bet jie vis dėlto norėtų būti tikri, kad parama atitenka būtent Lietuvai. Mat jau ne kartą apsisivylė: ne viena auka, vežama atstovų, ar šiaip Amerikoje viešinių, pakeliui, nugama į Atlantą..."

Straipsnis baigiamas šiais prasmingais ir dėmesio vertais žodžiais: "Joks informacijos gausumas neatstos žmogiškojo bendradarbiavimo. Ir jeigu, pametę galvas dėl trumpalaikės naudos, sudaiktinsime, sudarkysime jį, kažką brangaus, esmingo, negrąžinamai prarasime visi – anapus ir šia pusę Atlanto".

Nuotraukoje Vidas Petkevičius ir Dalia Storyk – "DĖDĖ VANIA" Stanislovo Kairio nuotr.

TIESIAI IŠ NEW YORK'O | PHILADELPHIJĄ Atvyksta LIETUVOS VALSTYBINIS JAUNIMO TEATRAS

su dviem nuostabiais pastatymais

"DĖDĖ VANIA" ir "KVADRATAS"

Liepos 10 ir 11, 8 v.v. "DĖDĖ VANIA"
Liepos 12 ir 13, 8 v.v. "KVADRATAS"

Kainos – \$ 20 –, Studentams – \$10 –, Grupėje – \$15 –

Liepos 13, 4 v. po piet – pokalbis su Aktoriais ir Režisorium
E. Nekrošiu – įėjimas veltui –

PENNSYLVANIJOS UNIVERSITETO RIBOSE
Annenberg'o Centre
3680 Walnut Street, Philadelphia, PA 19104
Telefonas – (215) 898-6791

KAS DAR NESPĖJOTE JUOS PAMATYTI ČIKAGOJE
AR NEW YORK'E NEPRALEISKITE PROGOS
PAMATYTI JUOS
PHILADELPHIJOJE

Dvidešimt devintasis Dirvos novelės Konkursas PREMIJA 700 DOLERIŲ

skiriama iš

a.a. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko
Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis: Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.

Laikas: Paskutinė rankraščiui įteikti data 1991 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiui siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

**Visi, kurie skelbiasi Dirvoje
niekad nesigali**

Lietuvių sporto veteranas Kostas (Konnie) Savickas, pasirošęs dar kartą važiuoti į savo tėvų žemę Lietuvą, kur jis bus IV Pasaulio liet. sporto žaidynių garbės svečias.
Ed. Šulaičio nuotr.

VYKSTA Į IV PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNES

Ed. Šulaitis

Lietuvių sporto veteranas, žinomas abiejose Atlanto pusėse, Kostas (Konnie) Savickas iš Chicagos važiuoja į Lietuvą, kur yra pakviestas kaip IV Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių garbės svečias. Jis yra populiariai vadinamas Lietuvos krepšinio tėvu, ruošęs Lietuvos krepšininkus dar 1935-36 metais, kuomet jis ilgesnį laiką praleido savo tėvų žemėje. Jie ne tik treneravo Lietuvos krepšininkus, bet ir pats yra žaidęs, o taip pat parašęs ir išleidęs išsamesnę knygėlę apie šį žaidimą vardu "Krepšinis" (beje, jis buvo pirmasis, kuris Lietuvoje vietoje "krepšiasvydžio" pradėjo naudoti "krepšinį").

Iš profesijos būdamas teisininku (Chicagoje kurį laiką užėmė aukštas pozicijas miesto teisės skyriuose), Savickas ilgą laiką praleido lietuvių tarpe: žaidė Chicagos lietuvių tarpe (L. Vyčių krepšinio komandose), redagavo L. Vyčių žurnalą. Šalia krepšinio buvo geras plaukimo (Northwestern universitete dalyvavo šios sporto šakos rinktinėje) ir golfo specialistas. Savicko nuopelnu iš Amerikos Lietuvon atvyko visa eilė krepšininkų, kurie padėjo Lietuvai laimėti Europos krepšinio meistrų vardą 1937 ir 1939 metais.

Kuomet 1936 metais K. Savickas grįžo atgal į Chicagoją apie jį plačiai rašė tuometinė Lietuvos spauda. Štai trumpa ištrauka iš "Lietuvos Žinių":

"Prieš porą dienų dr. K. Savickas, išbuvęs beveik metus Lietuvoje, išvyko atgal į Amerikos J.V. Dr. K. Savickas į Lietuvą atvyko pirmą pasaulinio kongreso

metu. Kongreso proga su-ruoštoje šventėje aktyviai dalyvavo plaukime ir krepšinio rungtynėse. Būdamas šių šakų žinovas, pasiliko Lietuvoje ir čia lektoriavo aukšt. kūno kultūros kursuose bei treniravo mūsų krepšininkus. Jo dėka krepšinio žaidimas Kaune pakilo visa klase. Tačiau ne tik Kauno, bet ir provincijos krepšininkai turi būti dėkingi dr. Savickui, nes jis apvažiavo visas apygardas ir tenai, nors ir trumpalaikiuose kursuose, spėjo supažindinti mėgėjus su krepšinio žaidimu ir pamokyti.

Po ilgos pertraukos K. Savickas prieš nepilnus du metus vėl buvo apsilankęs Lietuvoje ir čia dalyvavo 50 metų sukakties nuo 1939 metų laimėjimo Europos krepšinio pirmenybėse minėjime. Nežiūrint savo senyvo amžiaus (jam jau 82 metai), jis dabar vėl rengiasi

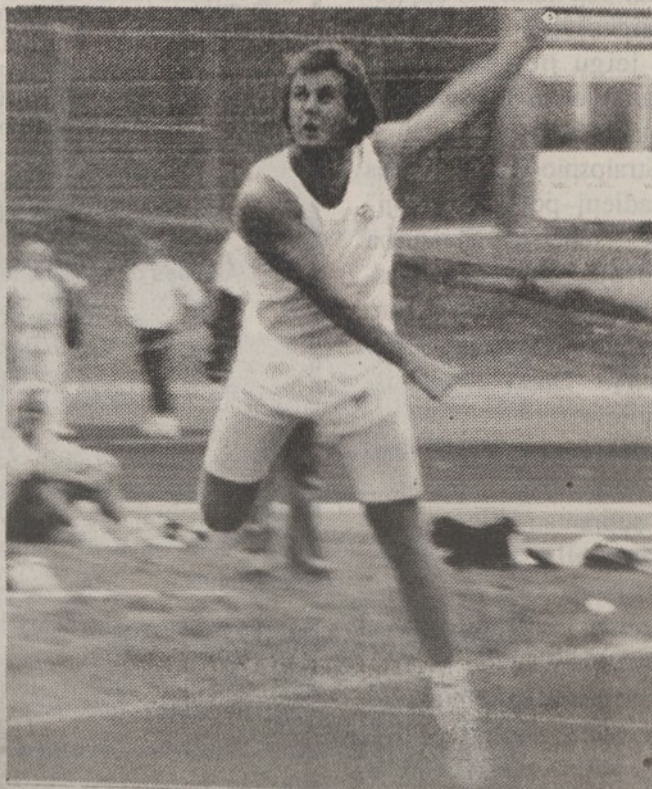
žygiui per Atlantą į jo numylėtą Lietuvą. Kaip ir visada, ir šį kartą jis nevažiuoja tuščias: jis veža nemažą trofėjų laimėtojų, na ir piniginių dovanų. Palinkėkime šiam mūsų tauriam sporto veteranui geros viešnagės tėvų žemėje!

TOMAS PUKŠTYS VAŽIUOJA Į LIETUVĄ

Į IV Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynes Lietuvon iš JAV vyksta arti 300 sportininkų (šis skaičius dar svyruoja). Tačiau jų tarpe didesnių žvaigždžių mažai bus (čia turime galvoje tuos, kurie žinomi visos Amerikos mastu). Viena, tokių tautiečių iš viso mažai yra, o kita – tokius sunkiausia privilioti kelionei, už kurią net patiems susimokėti reikia.

Tačiau dabar jau tikra, kad į šią kelionę leisies net tarptautinio garso ietininkas Tomas Pukštys iš Chicagos apylinkių. Tomas ieties metu jau seniai žinomas: jis dar 1983 m. pagerino JAV jaunių rekordą, nusiviesdamas ietį 71,34 m. Studijuodamas Floridos universitete, jis net 3 kartus pagerino universitetų sportininkų (NCAA) rekordą ir dabartinis – 83,30 m. kaip tik yra pasiektas Tomo. Tai antroji pasekmė JAV sportininkų tarpe.

Apie Tomą dažnai rašo Amerikos spauda. Štai neseniai – birželio 21 d. laidoje apie jį ilgą rašinį vėl įdėjo Chicago – "Southtown Economist" laikraštis, kuriame vėl pristatomas dažnai minimas faktas, kad Tomas ietį mesti išmoko Lietuvoje, kur jo vyresnis brolis Andrius, nuvykęs iš Chicagos studijuoti mediciną, stipriai reikėsi ir sporte. Kuomet Tomas jį aplankė, tai Andrius davė jam ieties metimo pagrindus. Po to ir grįžęs į Chicagoją šis su ietimi draugavo.

Ietį sviedžia Amerikos studentų rekordininkas ir šio krašto lengv. atletikos rinktinės narys Tomas Pukštys iš Chicagos.
Ed. Šulaičio nuotr.

LIETUVOS VYČIAI

Lietuvos Vyčių vidurio apygardos posėdis įvyko gegužės 17-19 d.d. Clevelande, šeimininkaujant 25-tos kuopos pirmininkei Elenai Oberaitis ir padedant Joanai Shigo. Penktadienio vakarą priėmimas buvo Mentor Travelodge viešbutyje, o šeštadienio rytiniame posėdyje, vadovaujant apygardos pirmininkui Jonui Baltrui, buvo apsvastyta keletas svarbių reikalų ir nutarta duoti auką Šv. Kazimiero Gildijai ir Vyčių Scholarship Fondui.

Šeštadienį popiet nariai dalyvavo kėgliavimo turnyre. Dalyvavo keturiolika komandų po penkis asmenis. Clevelando komanda, vadovaujama Charles Machutas, pasirodė geriausiai.

Tą pat vakarą dalyviai

Birželio viduryje New Yorke įvykusiose JAV lengv. atletikos pirmenybėse Tomas užėmė III vietą ir oficialiai buvo pakviestas į valstybinę rinktinę, kuri dalyvaus Pasaulio lengv. atletikos varžybose Tokijo mieste, rugpjūčio 23 - rugsėjo 1 dienomis. Tomo nuomone, jam būtų patenkinama, kad galėtų patekti į pirmąjį aštuonetuką šiose didžiausiose tarptautinėse varžybose jo gyvenime. Tuomet jau būtų didelis žingsnis į Olimpinius žaidimus 1992 m. Barcelonoje.

Mums ypatingai malonu, kad Tomas apsisprendė dalyvauti ir IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Lietuvoje. Jis į savo tėvų kraštą išvyksta liepos 22 d. ir ten išbus iki rugpjūčio 5 d.

Palinkėkime ir šiam 23 m. amžiaus vyrui geros sėkmės Lietuvoje ir Pasaulio lengv. atletikos varžybose bei kitose valstybėse, kur jis šią vasarą varžysis.

pasilinksmino Dievo Motinos Šventovės salėje šokdami "hoedown" ir vaišinosi skaniais užkandžiais. Paremta vietinės kuopos kinietiška loterija su lietuviškais komišiais dovanomis.

Sekmadienio ryte švenose Mišiose Dievo Motinos šventovėje buvo prisiminti visi mirusieji kuopų nariai. Savo pamoksle kun. Gediminas Kijauskas priminė, kad Vyčiai yra viena iš kelių, kuriais Dievas pasiekia savo žmones. Mišiose giedojo pagarsėjęs Čiurlionio ansamblis.

Po Mišių, atsiveikinimo bankete lietuvių salėje, kėgliavimo pirmininkas Charles Machutas išdalino premijas.

Clevelando kuopai buvo padėkota už nuoširdų dalyvių priėmimą. Mary Vaglia iš Pittsburgho laimėjo 50/50 loteriją.

Kitas suvažiavimas įvyks Pittsburghe 1991 metų spalio mėnesį. O.U.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Abraitis S. Mt. Pleasant ...	20.00
Gediminas B., Garden gr. ..	25.00
Gevelis Z., So. Boston	2.00
Miglinas J., Chicago	15.00
Čepulis R., Chesterland	10.00
Kasiulaitis J., Miami B.	10.00
Šukys V., Surfside	10.00
Jesuit Fathers, Cleveland ...	25.00
Smulskis J., Lima	15.00
Panaras R., Orland Pk.	5.00
Vilutis E., Daytona B.	15.00
Kubiliūnas R., Wilby Hills..	15.00
Diržys A., Woodhaven	25.00
Krasauskas M. Baltimore ..	25.00
Šilgalis E.R., Euclid	5.00
Kričiukaitis M., Avon	5.00
Balčiūnas B., Baltimore	25.00
Klabis V., Melbourne	5.00
Vaitūzis V., Sateline B.	15.00
Brazėnas V., Bonita Sprs	5.00
Venk G. Toledo	10.00
Koklys V. Hacienda Hts.	10.00
Savickas H., Phila.	15.00

Visiems aukotojams..
nuoširdžiai dėkojame

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

VIZITINĖ KORTELĖ

Vladas Vijeikis

Vizitinė kortelė. Kas tai per daiktas? Jeigu tu skaitytojau, iškelei tą klausimą, tai įrodo, kad buvai labai žemutinėje karjeros pakopoje. Net vienuoliktos kategorijos buvęs Lietuvoje valdininkas galėtų tau paaiškinti. Kadangi dabar prie šono jų nėra, tad aš bandysiu tave apšviesti. Vizitinė kortelė yra nedidelis, bent kiek storesnio popierio gabalėlis, kuriame išpausdinta vardas, pavardė ir užimamoji pozicija visuomenėje. Tokią kortelę kiekvienas save gerbiąs lietuviškas aristokratas įteikdavo prieškambarėje laukiančiai tarnaitei, kuri tą kortelę pagarbiai padėdavo ant lėkštės. Daugiausiai sidabrinės. Žinoma, neužmiršdavo nuvilkti palatą ir pakabinti jį pagarbijoje vietoje. Taip pat ir skrybėlę. O jeigu atsitikdavo taip, kad šeimininkai kažkuriais nežinomais reikalais pranykdavo iš namų. Tada tarnaite nevilkdavo palto, tik paimdavo kortelę ir pagarbiai padėdavo į sidabrinę lėkštę. Grįžę namo, šeimininkai žinodavo, kad toks ir anoks buvo apsilankęs. Dėl kai kurių lankytojų labai apsidžiaugdavo, kad neteko jo susitikti. Bet tai jau kita istorija.

Amerikon atkakę, sužinojome, kad ta kortelė vadinasi "business card". Tokias daugiausiai dalina pardavėjai, kurie nori tau ką nors įpiršti.

Dabar, atvažiuojantieji iš Lietuvos nenusileidžia savo seneliams ir atsiveža kortelės, kurias nežinau kaip pavadinti. Vizitinės ar "business". Bet kam čia ginčytis dėl pavadinimo. Kortelės tokio pat didumo ir tas pats įrašyta. Tik klausimas mano makaulėje pakyla. Kaip gi taip? Mums sakoma, kad Lietuvoje sunku su spauda. Net patys knygeles rašo ir perrašo. Negali prie spaustuvių prieiti. Bet vizitinės kortelės gražiai atspausdintos. Tai kaip čia? Geriau neklauskim. Ne viską gali klausinėti ir ne į viską gali gauti atsakymus. Ir tegul sau. Vizitinės ar business. Bet mane sudomino titulai

tose kortelėse.

Štai pavyzdžiai. Kad mes nesuklystume, titulai kai kurie angliškai. "University of Vilnius. Head of Department of Economic and Political Geography President or Professor's Club. President of Lithuanian Geographic Society." Na, tokio titulo kiekvienas amerikietis pavydėtų. Čia kuklesnis. "Lietuvos statybos ir architektūros mokslinio tyrimo instituto urbanistikos sektoriaus vedėjas. "Vienas neturėjo ilgesnio titulo tad parašė kukliai: "Professor assistant of economics." Kai as nepasidavė savo kolegai ir prie savo pavardės prirašė: "Istorikas konsultantas, consulting historian." Čia įdomus: "LPS Seimo narys LTOK Asemblėjos narys. Sporto istorikas." Kad tiems glušam amerikonom neliktų kokių abejonių, paaiškinta angliškai: "Member of the Lithuanian Sejm. Member of the Lithuanian National Olympic Committee. Sports historian." Kas gali prieš tokį titulą atsispirti? Tokia vizitinė kortelė reikia dėti ne ant sidabrinės, bet ant auksinės lėkštės. Jis gero, kai siautė po Ameriką rink-

Toronto Gintaro ansamblio liaudies instrumentų orkestras

O Burzdžiaus nuotr.

damas dolerius, kol buvo išaiškinta, kad nei Seimo nėra, nei jis koks veikėjas. Šiaip sau blatniakas, kas angliškai ar lietuviškai reiškia: apgavikas.

Yra ir daugiau. Bet tegul jos sau. Laukiu, kada pamatysiu vizitinę kortelę su titulai: "Bulvių kasėjas", "Rugių kirtėjas", "Kiaulių augintojas", "Specialistas pagaminti dešras ir kindziuką". Baisiai norėčiau užkramtyti kindziuko. Tą specialistą sutikčiau išskėstomis rankomis.

LANKĖSI PIETŲ AMERIKOJE

Nuo š. m. gegužės 21 d. iki birželio 7 d. Pietų Amerikos lietuvių kolonijas lankė Alvydas Saplys, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas ir Henrikas Antanaitis, buvęs VI-PLJ Kongreso pirmininkas ir dabartinio Talkos Komiteto narys. Jie pirmiausia sustojo Buenos Aires, kur buvo pasitarimų su Kongreso Rengimo Komiteto nariais. Turėjo porą intensyvaus darbo dienų José C. Pav vietovėje, Mariapolio poilsio namuose, kuriuose Kongreso metu vyks studijų savaitė. Čia buvo detalai peržiūrėta visa Kongreso programa, pasitarta su Argentinos Kongreso Komisijų koordinatoriiais dėl visų paruošiamųjų darbų, apie Kongreso eigą, nuo pirmos iki paskutinės dienos. H. Antanaitis derėjosi

su Aerolineas Argentinas oro linija dėl kainų ir įvairių lengvatų, būtinai Kongresui reikalingų. Buvo prieita prie labai naudingo susitarimo, ypatingai atsižvelgiant į tai, kad Kongreso eigą reikalauja keleto trumpų skridimų, tarp Argentinos, Urugvajaus, Brazilijos ir atgal, grįžtant į kiekvieną kraštą. Tai leis Kongreso rengėjams galutinai užbaigti ir išsiuntinėti Registracijos anketas.

H. Antanaitis aplankė Montevideo, Urugvajuje, kur peržiūrėjo, su vietiniu Rengimo Komitetu, Kongreso Kultūros Dienų rengimo eigą.

Po to Alvydas ir Henrikas, kartu su Kongreso pirmininke Ariana Rastauskaite, vyriausioju finansų koordinatorium A. Ruplėnu ir Urugvajaus Rengimo Komiteto pirmininku Rikardu Ibarra-Vėtra nuvyko į Sao Paulo, Brazilijoje kur tarėsi su Brazilijos Kongreso Rengimo Komitetu, kuriam dabar pirmininkauja Marcos Lipas, su Brazilijos lietuvių Bendruomenės vadovais, dėl Kongreso stovyklos ir uždarymo.

Šis A. Saplio ir H. Antanaičio apsilankymas leido jiems vietoje pamatyti kaip

• laiškai Dirvai

JIE PRAŠO BILIJONŲ

Prezidentas Bush vis daugiau ir daugiau pataikauja ir palaiko KGB-istą Gorbačiovą ir jo pakalikus. Politika yra politika, bet argi Amerika tiek silpna ir blogoje padėtyje, kad reikia jų bijoti, rūpintis Gorbačiovu ir jam padėti, o į mūsų prašymus pripažinti Lietuvą, Latviją ir Estiją nepriklausomomis valstybėmis, nekreipia rimto dėmesio.

Tiesiog gėda, kad "didžioji motina" Rusija, visokių turtų turinti valstybė, komunistų nualinta besiginkluodama ir nežiūrėdama žmonių gerovės, dabar prašo iš Amerikos "išmaldos".

Shevardnadze, buvęs už-

vyksta pasirengimo Kongresai darbai, o mums, rengėjams, įrodyti, kad mes nesnaudėme, ką tai darėme, ir kad Kongreso paruošimas jau yra apčiuopiamas, matomas, jaučiamas. Mūsų visuomenė reagavo į jų apsilankymą, susidomėjo ir aktyviau prisideda prie šio Kongreso rengimo.

Algimantas Rastauskas

sienių reikalų ministeris, turėjo drąsos nesutikti su Gorbačiovo einamu keliu. Atsiųstatydino, bet, matyt, buvo priverstas atvykti pas savo draugus į Ameriką. Galvojo, kad jo įtaka padės pasiekti jų tikslą. Ir Primakovas tuo pačiu reikalu lankėsi Baltuose Rūmuose.

Prašo bilijonų, tuo tarpu, kai šnipinėjimui moka milijonus doleriais. Jei jie tokius pinigus gali išmokėti, tegul savo ekonominę padėtį patys sutvarko, be mūsų pagalbos!

Nesuprantu, kodėl ši mūsų valdžia rūpinasi daugiau "galingąją" Rusija, nekaip savo krašto negerovėmis, kurių yra daug.

Nuostabu, kaip amerikoniai jais pasitiki, nežinodami jų galvosenos bei jų planų tolimesniai ateities – šiam kraštui!

Už klastą ir žiaurumus jie Europoje buvo žinomi per amžius, neminint deportacijas į Sibirą....

Patyrėme siaubą šimet sausio mėn. Ir šiuo laiku Lietuvoje jie neatleidžia, o Amerika įsipareigos juos remti!

Gerda Kubilevičienė,
Philadelphia, Pa.

Chicagos lietuviai kunigai laiko šv. Mišias šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje minint "Memorial" šventę.

Ed. Šulaičio nuotr.

KARGO Į LIETUVĄ!

Drabužiai, maistas, vaistai
MUITO NĖRA, KIEKIS NERIBOTAS
Pristatome į namus pigiausiomis kainomis.
Siuntinius mums siųskite paštu arba UPS:
RŪKYTOS MĖSOS GAMINIAI
su pristatymu į namus 22 svarai – tik \$ 80
ATLANTA IMPORT – EXPORT
2719 W. 71 th St. Chicago Il. 60629
(312) 434-2121

(24-32)

NEW YORKAS SPARČIAI ŽENGIA VASAROS LINK

RINKIMAI

JAV LB XIII Tarybos rinkimuose New Yorke, dalyvavo mažokas skaičius balsuotojų – vos 497! Į Tarybą buvo išrinkti 5 nariai: Kęstutis Bileris, Juozas Kazlas, Tomas Lora, Danutė Norvilaitė ir Rūta Virkutytė. Jie visi yra jauni žmonės. Nei vienas iš jų dar nėra pasiekęs 50 metų. Į Tarybą kandidavo ir vyresnieji žmonės, kurie turi didelę patirtį bendruomenės, ir apskritai, visuomeninėje veikloje. Gaila, kad nei vienas iš jų nebuvo išrinkti. Jų patirtis būtų buvusi naudinga dirbant su išrinktais, jaunosios kartos, atstovais.

UŽSIDARO SPAUSTUVĖ

Pasigirdo gandas, kad nuo ateinančio rudens pranciškonų spaustuvė nustos veikusi.

Šioje spaustuvėje yra spausdinamos knygos, žurnalai: "Aidai", "Karys", "Varpelis" ir kitokie leidiniai.

Iš neoficialių šaltinių sužinojau, kad dedamos pastangos, "Aidų" ir "Kario" spausdinimą perkelti į Lietuvą.

Tėvų Pranciškonų leidžiamas savaitraštis "Darbininkas", dėl spaustuvės užsidarymo, nebus paliestas. "Darbininkas" yra spausdinamas privačioje spaustuvėje.

Pranciškonų spaustuvės ilgametis vedėjas yra kun. Pranciškus Gedgaudas, OFM.

VILNIAUS JAUNIMO TEATRAS

Į New Yorke, birželio 13 liepos 7 dienomis, vykstantį tarptautinį teatro festivalį pakviestas Vilniaus Jaunimo teatras. Jie čia gastroliauja su dviem veikalais: A. Čechovo "Dėdė Vania" ir E. Nekrošiaus "Kvadratas". Abiejų veikalų režisorius – Edmundas Nekrošius. Vaidinimai vyksta Joyce ir Lincoln teatruose.

Iš lietuvių, šiuos vaidinimus, lanko tik didieji teatro "sirgaliai". Kitus nubaido gan aukšta (30 dolerių) biuletų kaina.

Apie šiuos vilniečių vaidinimus yra nemažai rašoma vietinėje spaudoje. Atsiliepimai įvairūs. Šalia gerų vertinimų, netrūsta ir kritiškesnio pasisakymo. Vaidinimai vyksta lietuvių kalboje, bet žiūrovai gauna ausines ir gali girdėti angliškai.

LB Manhattano apylinkės valdyba, birželio 17 d., pirmadienį, Aušros Vartų parapijos salėje surengė su-

sitikimą, su Vilniaus Jaunimo teatro aktorais.

TREMIMŲ MINĖJIMAS

Tragiškų birželio trėmių minėjimas įvyko birželio 16 d. Minėjimas buvo pradėtas pamaldomis Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Šv. Mišių auką aukojo kun. Kazimieras Pugevičius ir svečias iš Floridos, buvęs lietuvių Karalienės Angelų

parapijos klebonas, kun. Vytautas Pikturna. Svečias pasakė pamokslą.

Po pamaldų minėjimas buvo tęsiamas Kultūros Židinyje. Minėjimui vadovavo Kęstutis Miklas. Vytas Alksninis, ką tik grįžęs iš Lietuvos, papasakojo savo išpūdžius. Vida Janauskienė skaitė ištraukas iš Sibiro tremtinių kūrybos. Paulius Jurkus supažindino su tų raštų autoriais.

Minėjimą rengė LB NY apygardos valdyba.

p. palys

HENRIKAS SAVICKAS IŠKELIAVO AMŽINYBĖN

visas programas pravedavo vienas, tik retkarčiais pasikviesdamas kai kuriuos asmenis su kultūrinio pobūdžio pokalbiais.

Henrikas Savickas gimė 1924 m. balandžio 5 d. Skaudvilėje. Tauragės gimnaziją baigė 1944 metų pavasarį, o vasarą, grįžtant į Lietuvą bolševikinėms ordoms, pasitraukė į Vokietiją, kur aktyviai dalyvavo lietuvių skautų veikloje ir kt.

1950-ųjų pradžioje atvyko į Philadelphia, kur duoną pelnėsi čia išmoktu staliaus amatu ir aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje, priklausydamas skautams, vaidintojų būreliui, dainuodamas vyrų oktete. Bendruomenės balsui pradėjo talkinti pranešėju 1954-ųjų rudenį.

Maždaug prieš metus jo sveikata pradėjo blogėti, o paskutinį pusmetį praleido paliegusiųjų namuose, kur daugiausia juo rūpinosi V. Matonis, G. Dragūnas ir Vl. Bagdonavičius. Jie tvarkė ir laidojimo reikalus. R.

55 sv. MAISTO PRODUKTŲ pristatome į namus LIETUVOJE:

cukrus, ryžiai, mėsa, miltai, kondensuotas pienas, olandiškas sūris, šprotai, aliejus, razinos, riešutai, kava, arbata, prieskoniai ir t.t. \$95.–

ŠVENTINIS SIUNTINYS: kava, razinos, riešutai, šprotai, mėsa, šampanas, šokoladas dėžutėse, gėlės, \$65.–

TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629
1-312-436-7772

1991 KELIONĖS Į LIETUVĄ

Nuo 7 iki 14 dienų Lietuvoje
19 įvairių maršrutų

Dauguma kelionių aplenkia Maskvą. Maršrutai įdomūs – Šiluvos Atlaidai, kelionė laivu Baltijos jūroje, Lietuva, Kopenhaga, Varšuva, Helsinkis

Smulkesnėms informacijoms ir lankstinukams, kreipkitės į

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4 Newton, MA 02164
Tel. 617-965-8080 Fax 617-332-7781

LB VADOVAI JAV TAUTINĖJE SAUGUMO TARYBOJE

Dr. Tomas Remeikis, JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybos pirmininkas, kartu su Tarybos nariu Arvydu Barzduku ir LB Washingtono įstaigos vedėja Asta Banionyte, š.m. birželio mėn. 26 d. dvi valandas kalbėjo JAV Tautinės Saugumo Tarybos – National Security Council (NSC) – būstinėje Washingtono. Ta proga Dr. Remeikis taip pat turėjo pasitarimus su JAV Valstybės Departamento Baltijos valstybių reikalų šefu Paul Gobel bei Lietuvos atstovu Washingtono Stasiu Lozoraičiu.

Pokalbyje su NSC buvo aiškintasi dėl JAV vyriausybės politikos Sovietų Sąjungos ir Baltijos valstybių atžvilgiu, kuri, atrodo, pasikeitė gegužės mėnesio pradžioje. Buvo pareikšta, kad Amerikos lietuviai į tai žiūri labai susirūpinę, nes Baltijos valstybių nepriklausomybė atidedama į šalutinę vietą, jei nei iš viso paaukoma didžiojo strateginio sutarimo interesams. Buvo nurodyta, kad tylioji diplomatija iki šiol nedavė jokių rezultatų, ir JAV pareiškimai, ir protestai dėl sovietinio karinio banditizmo, netaikant už tuos veiksmus specifinių sankcijų, leidžia sovietams suprasti, kad jie turi laisvas rankas jei tik išvengia gyvybių aukų.

Sovietų tikslai, atrodo, nepasikeitė. Gorbačiovas su Lietuva nenori tartis, toliau vykdo politinės ir ekonominės Lietuvos destabilizacijos politiką.

LIETUVIŲ PROBLEMOS TSRS ARMIJOJE

Rosen Publishing, paaugliams skirtų knygų ir žurnalų leidykla, savo naujausio leidinio "Icarus" pirmajame numeryje atspausdino straipsnį apie lietuvių jaunuolių pergyvenimus TSRS kariuomenėje taryboje.

Straipsniai šiame numeryje, visi susiję su tema "Paaugliai kareiviai – Suaugusių karai" apibūdina jaunuolių vaidmenį skirtingų šalių kariuomenėse: jų problemas, rūpesčius, ir kančias, iš tų šalių rašytojų perspektyvos. Šalia Lietuvos kareivių, rašoma apie jaunuolius Afganistane, Vietname, Nikaragvoje, Kinijoje, Lenkijoje, ir kitose šalyse.

Apie lietuvių pabėgusius ir besislapsčiusius nuo TSRS kariuomenės tarnybos, jų kančias, parašė išsamų straipsnį Liudvika Vil-

is NSC štabo pozicijos paaikšėjo, jog jie yra pasiryžę stipriai remti Gorbačiova, kaip vienintelį sovietų vadovą galintį išlaikyti ir vykdyti taikų pasikeitimą ir pažangą Sovietų Sąjungoje. Buvo teisintasi, kad JAV daro viską kad padėtų Baltijos valstybėms, nors ir prisi-pažino vengią žodžio "Nepriklausomybė". Pareiškė, kad JAV gerokai sustiprino spaudimą Sovietų Sąjungai reaguojant į jos elgesį, bet šiuo metu NSC ir Prezidentas nemano, kad stipresnis spaudimas duotų teigiamų rezultatų, bandė užtikrinti, kad JAV reakcija bus atitinkama Sovietų elgesiui.

Iš šio pokalbio dar kartą paaikšėjo, kad Prezidento Bush politika šiuo metu Lietuvai ne tik nieko naujo nežada, bet galbūt yra net ir kenksminga, nes jo Sovietų Sąjungos ir Gorbačiovo politinės padėties analizė yra gerokai prieštaraujanti tikrovei. Čia svarbu pastebėti, kad Valstybės Departamento dauguma nesutinka su NSC politine analize.

Norint Lietuvai padėti, išeivija turi ir toliau išlaikyti spaudimą JAV Kongresui ir viešajai nuomonei, kuri jaučia Prezidentas ir NSC. Todėl prašome visus lietuvių palaikyti kontaktą su savo Senato ir Kongreso atstovais, remti JAV LB pastangas Washingtono ir jungtis prie kitų LB projektų, plečiančių ir stiprinančių mūsų jėgas ir įtaką Lietuvos reikalui JAV valdžios sferose.

JAV LB Inf.

džiūnaitė-Pociūnienė, buvusi Laikinosios komisijos dėl Lietuvos piliečių tarnaujančių TSRS kariuomenėje grąžinimo narė.

Straipsnis daugiausia api bendrina įvairių liudininkų pasakojimus apie savo asmeninius patyrimus, įskaitant pagrobtų iš Naujosios Vilnios psichiatriinės ligoninės prisiminimus, apie tos nakties įvykius.

Lietuvių Informacijos Centras tarpininkavo leidyklai ruošiant straipsnį. Straipsnį į anglų kalbą išvertė Gintė Damušytė ir Rūta Virkutytė iš LIC.

Norintys straipsnio kopijos gali kreiptis į LIC.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **LIEPOS MĖN., 14 D., SEKMADIENĮ, 12 val. p.p.,** Lietuvių namų viršutinėje salėje, įvyks tradicinė Clevelando lietuvių pensininkų klubo popietė – gegužinė.

Vėsinamoj patalpoj, 12:30 val. bus duodami, Lietuvių klubo paruošti skanūs pietūs. Vyks gausi loterija, linksmins nuotaikinga lietuviška muzika ir kiti įvairumai.

Atvykite visi su svečiais maloniai draugiškoj nuotaičioj praleisti sekmadienio popietę. Pietų ir gėrimų kainos žemos, pritaikytos prie kuklių pensininkų pajamų.

Šiuo metu pensininkų klubas turi virš 200 aktyvių narių ir laukia jaunų pensininkų įsijungimo. Atvykite. Būkime visi kartu. JB.

• **RAMA VAKARĖ BUBLYTĖ** baigė Cleveland State Universitetą įgydama ekonomijos ir verslo administracijos bakalauro laipsnį. Rama visais studijų metais buvo universiteto mokslo garbės narių sąrašuose, aktyviai dalyvavo įvairiose universiteto organizacijose, o šiais metais ėjo vice-

prezidentės "Cleveland State Marketing Association" pareigas.

Baigusi Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą ir Aukštesniuosius lituanistinius kursus. Dvejus metus mokėsi Vasario Šešioliktos gimnazijoje, Vokietijoje. Aktyvi įvairių lietuviškų jaunimo organizacijų narė buvo vadove jaunimo stovyklose. Šoko Grandinėlės tautinių šokių grupėje ir eilę metų vieną iš pagrindinių kanklininkių Čiurlionio Ansamblyje.

• **LIETUVIŲ DARŽELIO POPIETĖ**, birželio 29 dieną rengta Gwinn sodyboje, Bratenahl, jau tapo tradicinė, nes vyko ketvirtą kartą.

Ją atidarė ir sveikinimo žodį pasakė Lietuvių Darželio pimininkas Vincas Apanius, o vedė šios Tarybos narys Vytautas Staškus.

Įvyko gražios kamerinės muzikos koncertas, o oficialiai daliai baigiantis buvo pagerbtas varduvininkas kun. Gediminas Kijauskas. Vakaronėje dalyvavo apie 50 svečių, paaugusių po 25 dol. Maironio biusto atstatymui.

Inž. Romas ir Ingrida Bubliai su jų dukra Rama po universiteto baigimo iškilmų.

• **DANA NATKEVIČIŪTĖ** š.m. birželio 6 d. su cum laude atžymėjimu baigė privačią Laurel gimnaziją, Shaker Heights, Ohio. Savo klasėje ji buvo pirmąjį moksle ir aktyviai reikėsi sporte, ypač krepšinyje. Aštuonius skyrius baigė Dievo Motinos parapijos mokykloje.

Išleistuvių iškilmėse Plymouth Church dalyvavo Danos tėvai Arėjas ir Judita Natkevičiai, broliai Jonas ir Juozas, Dr. Nelė ir Gerardas Juškėnai, Dr. Giedrė ir Dr. Stepas Matai ir močiutė Joana Natkevičienė. Birželio 16 sekmadienį Danos tėvai rezidencijoje Brecksville surengė šaunų išleistuvių pikniką, kuriame buvo daug jaunimo, giminių ir šeimų draugų. Dana priimta ir rudenį važiuos studijuoti į Cornell universitetą. Ger.J.

PARENGIMAI

1991 m.

• **LIEPOS 14 d.** Clevelando pensininkų klubo gegužinė įvyks Lietuvių namų patalpose.

• **LIEPOS 21 d. sekmadienį, po 10:30 val. sumos, Šv. Jurgio parapijos** gegužinė šventoriaus sodelyje.

• **LIEPOS 28 d. sekmadienį 12:00 val. po pietų, Žalgirio šaulių kuopa** rengia gegužinę prie ežero – Beachland Park Ass. – 17815 Canterbury Rd.

• **RUGPIUČIO 4, tradicinė** ramovėnų gegužinė žurnalui "Karys" paremti, įvyks prie ežero tarp Landseer ir Canterbury gatvių. Pradžia 12 val. pietų metu.

• **RUGPIUČIO 18 d.** Clevelando Lietuvių klubo tradicinė gegužinė įvyks Kroatų sodyboje.

• **RUGSĖJO 8, Šiluvos Šventė** Šv. Jurgio parapijosje.

• **RUGSĖJO 28 d.** Pabaltiečių vakaras Lietuvių namuose, Rengia lietuviai, latviai ir estai.

• **SPALIO 12-13** Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• **SPALIO 20 d.** Madų Paroda 4 val. p.p. Lietuvių Namų virš. salėj ruošia vyr skaučių Židinys.

• **SPALIO 26 d.** Klaipėdos liaudies melodikos muzikantų ir dainininkų ansamblio UOSTAMIESČIO MUZIKANTAI koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba

• **LAPKRIČIO 10, 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos Mini-Festivalis** parapijos salėje.

• **LAPKRIČIO 23, Lietuvos kariuomenės atsikūrimo minėjimas** Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Rengia Clevelando ramovėnai.

• **GRUODŽIO 24, Bendros Kūčios 9:30 v.v. Šv. Jurgio parapijos salėje.**

1992 M.

• **BALANDŽIO 25 d.** Grandinėlės parengimas.

• **IŠNUOMUOJAMA** dviejų miegamų apartamentas Euclid, Ohio. Tel. 481-4169.

Dana Natkevičiūtė su broliais – Juozu (kairėje), studentu Miami universitete, Oxford, Ohio ir Jonu – John Carroll universitete, Clevelande G. Juškėno nuotr.

JEIGU RUOŠIATĖS KELIONEI...

kreipkitės pas Ritą STAŠKUTĘ (216) 991-5321
TRAVEL AGENTS INTERNATIONAL

Van Aken Center, 20320 Farnsleigh Rd.,
1, Cleveland, Ohio 44122

Atliekame visus pavienių bei grupinių kelionių patarnavimus. Turistams vykstantiems į LIETUVĄ sutvarkom visus išvykimo dokumentus, partuošiam palankiausią maršrutą ir parūpinam geriausiomis sąlygomis lėktuvo bilietus

Taupa

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.

Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.

Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitytas, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

RUDENĮ Į JAV ATVYKS KARDINOLAS VINCENTAS SLADKEVIČIUS

Šį rudenį, spalio 12 -13 d.d. Washingtone, Amerikos Tautinėje Marijos Šventovėje, įvyks Lietuvių Šiluvos Marijos koplyčios 25 metų jubiliejaus šventė.

Sutikimą į iškilmės atvykti yra davęs Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius. Tai bus pirmas Lietuvos kardinolo lankymas Amerikoje, labai reikšmingas visiems lietuviams, Lietuvai. Jis bus ypatingu svečiu pas lietuviams visados palankų, Washingtone reziduojantį kardinolą Hickey.

Popiežiaus Nuncijus Amerikai, eilė kardinolų bei vyskupų šį religinį renginį yra pažadėję remti.

Jubiliejaus komiteto garbės pirmininku yra vysk. Paulius Baltakis. Vykdomajam komitetui pirmininkauja Jonas Vaitkus, vicepirmininkai – Audronė Pakšienė ir Joseph Simanis. Šventės proga 20-to amžiaus kankinių tema yra organizuojamas simpoziumas. Iš vakaro koncertuos, o sekmadienį vykstančiose šventovėse iškilmėse giedos iš Chiocagos atvykęs Dainavos ansamblis, taip pat giedojęs prieš 25 metus, koplyčią šventinant.

VYSKUPAS JUOZAS ŽEMAITIS

Ir jo palydovas kun. Vy-

tautas Gustaitis, Vilkaviškio dekanas, atlikę savo sudėtingą misiją JAV, birželio 22 d. išvyko į Lietuvą.

Reikia manyti, kad jų pastangos sustiprinti Vilkaviškio katedros statybos fondą, pasisekė.

BENDRADARBIŲ FONDUI \$150

KANADIŠKŲ DOLERIŲ

Dirvos skaitytojas iš Canados – V. Matulevičius, Gerų bendradarbių fondui atsiuntė šešių remėjų sudėtus 150 dolerių. Po \$25 tam fondui davė: B. Abromaitienė, Toronto, A. Jankaitienė, Toronto, V. Petraitis, Etbicoke, A. ir A. Juciai, Toronto, J. Paršeliūnas, Brampton, V. Matulevičius, Weston.

Visiems remėjams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

NAUJI DIRVOS PRENUMERATORIAI:

Matulionis Raymundas, Madison, WI.

Kun. J. Bacevičius (užsakė Clev. OH. G. Juškėnas)

Bivainis Anton, Rochester, MN.

Von Kiparsky Ramutis, Madison, WI.

Jakeliūnas Arvydas, Santa Monica, CA.

Venk Aldona, Santa Monica, CA.

Paskutines dvi prenumeras užsakė p. G. Venk ir pridėjo \$10 auką.

VILIUS BRAŽENAS

Aktyvus paskaitininkas, šiuo metu lankosi Californijoje. Dirvai atsiuntė sveikinimą iš Californijos kalnų, kur lankys lietuvių skautų stovyklą, o sekmadienį susitiks su Tautinės Sąjungos skyriaus sukviestais lietuviais pasikalbėti Los Angeles mieste.

RENATA BLAGNIENĖ,

Bibliografė iš Mažvydo Lietuvos Nacionalinės Bibliotekos Vilniuje, jau penktą mėnesį Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centre kataloguoja periodikos rinkinį. Jos ir bendradarbių Vilniuje pastangų vaisius bus visuotinas lietuvių išeivijos periodikos sąrašas, nurodysias kur išlikę leidinių komplektai randasi.

IŠGELBĖJO LIETUVAITĖ NUO MIRTIES

"Courier-News", New Jersey valstijos laikraštis, gegužės 29 d. aprašo apie 9 mėnesių amžiaus Miglę Griutyte, kuriai buvo padaryta sudėtinga operacija, kuri išgelbėjo mergytę nuo mirties. Tai buvo atlikta Debra ligoninėje Brown Hills miestelyje, kurią jaunoji Miglūtė ir jos tėveliai – Virginija ir Skirmantas visada atsimins.

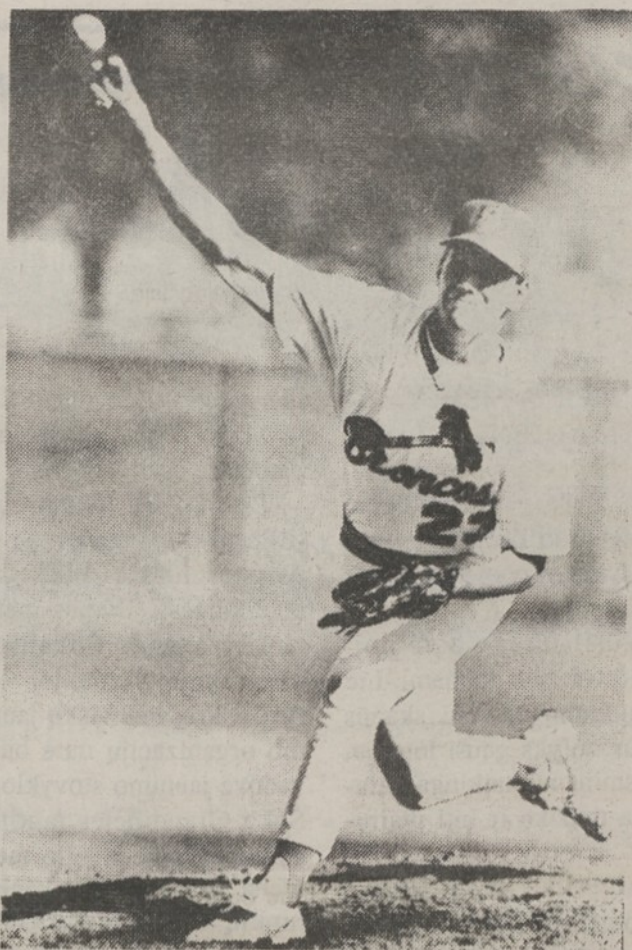
Šiems tautiečiams iš Vilniaus didelę pagalbą suteikė dr. Jokubas Stukas su žmona Loreta, kurie apgyvendino juos savo namuose ir kontaktavo dr. Stanley Fryczinski, kuris yra aukščiau minėtos ligoninės prezidentas. Jų pastangos davė vaisių ir ligoninėje nemokamai buvo padaryta sudėtinga, tris valandas užtrukusi operacija, kuri išgelbėjo mažutę Miglūtę nuo mirties. Kaip daktarai teigia, be šios operacijos, ji jau nebūtų galėjusi ilgiau gyventi.

Negana to, Deborah ligoninės vadovybė buvo sužavėta vilniečio daktaro Vytauto Širvydo padaryta diagnoze, kuri 99 procentais buvusi teisinga. Todėl ši ligoninė dabar pakvietė dr. V. Širvydą atvykti į ją praktikos darbams, kad jis galėtų išgelbėti daugiau gyvybių savo tėvynėje Lietuvoje.

Laikraštis ypatingai iškelia ir dr. Stuko ir jo žmonos nuopelnus šioje laimingai pasibaigusioje istorijoje. Jis pažymi, kad po operacijos, "antrąjį gyvenimą" pradėjusi Miglūtė buvo pakrikštyta ir jos krikšto tėvais kaip tik buvo dr. Jokubas Stukas su žmona Loreta.

Iš tiesų, ši istorija visus lietuvius turi gerai nuteikti, kuomet matosi, kad atsiranda tautiečių, kurie visokiais būdais gelbsti į bėdą patekusiems lietuviams tėvynėje.

(eš)

VAINIUS KOKLYS – PROFESIONAS BEISBOLO ŽAIDĖJAS

Vainius Koklys š.m. birželio mėn. 11 d. pasirašė sutartį būti profesionaliu beisbolo žaidėju National League – Atlantic Braves organizacijos komandoje. Vainius yra metikas (pitcher) ir buvo paskirtas į Idaho Falls Miners lygą.

Siekdamas aukštesnio mokslo, kurį baigs gruodžio mėnesį, išgydamas bakalauru laipsnį, iš "Finance" dar pasirinko ir sporto šaką. Studijuodamas žaidė Californijos State Polytechnic universiteto komandoje. Kurioje buvo vienas geriausių žaidėjų, todėl nenuostabu, kad 1988 m. laimėjo Californijos Universitetų Divizijos II-ojo metiko titulą. Vainius priklauso Los Angeles "Bingos" sporto klubui. Skautas. Lankė L.A. šv. Kazimiero Lituanistinę šeštadieninę mokyklą ir šoko "Spindulio" Jaunimo ansamblyje.

Vainius yra Jūratės ir Vito Koklių sūnus. Tėveliai gyvena Los Angeles, sesuo Audrė – San Francisco, močiutė K. Laikūnienė – Clevelande o A. Koklienė – Chicagoje.

LEMONTE GEGUŽINĖ Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus metinė gegužinė

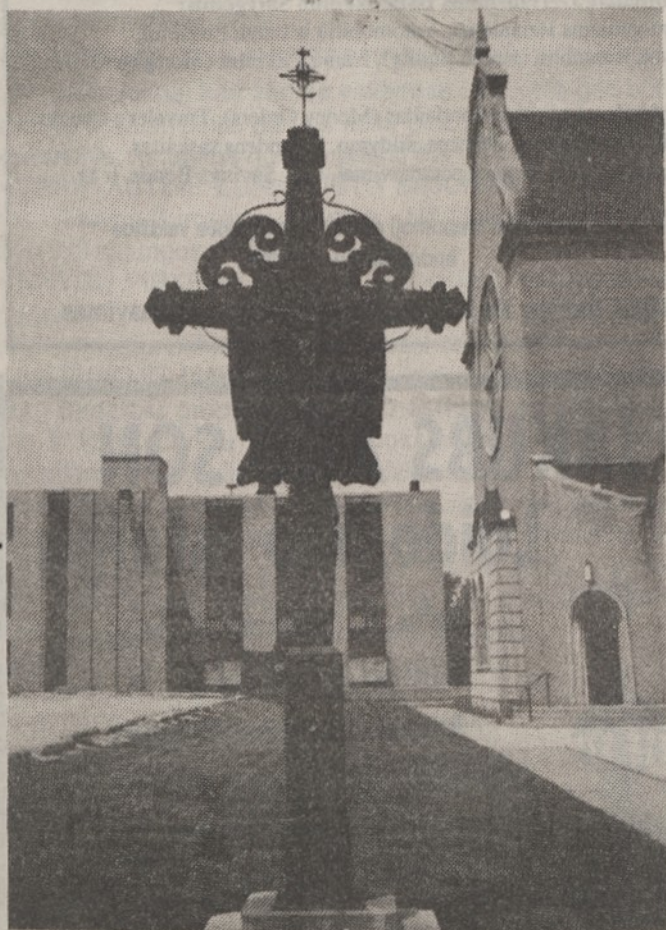
Pavėlintai sužinojome, kad 1990 m. rugsėjo m. Texas valstybėje mirė mūsų mielas bičiulis

INŽ. ANTANAS GARGASAS

Jo žmonai NINAI, dukrai REGINAI, jos šeimos nariams bei visiems giminiams ir artimiesiems reiškiame širdingiausią užuojautą ir dalinamės bendru liūdesiu.

Juozė ir Jonas Daugėlai
Regina ir Bronius Snarskiai

Florida

Gražus lietuviško turinio koplystulpis, kurį puošia Lietuvių Jaunimo Centro kiemelis Chicagoje.

Ed. Šulaičio nuotr.